

ELOFIZETÉS.

RELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre ... 9 kor.
Egy hóra ... 3 kor.

Nyitott kölcsönök
megállapodás szerinti.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvétel-
Társaság.

Tózszei főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, szeptember 30.

Hiába!

— Kérek tíz deka sonkát, — mor-
dom szerényen a spicerájosnak.

— Nagyon szívesen, most jött
Budapestről, de természetesen nem
adhatom maximális áron. Aradon tíz-
zennégy koronában maximáltak a
sonka kilogrammját és én Budapest-
ről huszonhárom koronáért kapom
Hát adhatom én huszonhat filléren
alul dekáját? Tessék, megmutatom a
számlámat, hogy mennyiért vettem
Budapesten.

Igazat kellett adnom a derék és
buzgó boltosnak, mert hiszen tény-
leg nem kívánhatom tőle, hogy ráfi-
zessen a boltjára és valószínűleg arra
az aradi csemegésre se haragszik
senki, aki ma egy rud szalámit öt-
negyedkilogramos ötven koronáért
adott, illetve ennyiért tette boldoggá
vele egyik bőzsebü vevőjét. Hogy
husz koronára van maximálva a szá-
lámi? Hát aztán? Ki törődik ma a
legmagasabb árakkal? A közönség
boldog, ha ennyivalót lát és a burgo-
nyért már aranyat is adna, ha
egyáltalán volna arany és krumpli.
A tej hatósági ára Aradon hatvan-
négy liter. Próbáld csak ennyiért kérni
a glogováci Máritól, ugy nyakon önt
vele, hogy elmegy a kedved a ren-
deletre apellálni. Egy koronán alul
nem lehet a parasztasszonyoktól tejet
kapni. A fogyasztók, versenyt fútyul-

nek a maximális árra az eladókkal.
Ki törődik ezzel?

Azaz mégis. A kormányban már
megint megmozdult a kötelességérzet
és lelkiismeretfurdalásának lecsilla-
pítására hivatalos jelentésben igéri
meg, hogy ezután komolyan fog tö-
rődni az általa megállapított árakkal.
Mellőzhető osztályokat szorvosznak,
amelyeknek repülő piaci bizottságok
képeznek és irgalmatlanul kivégzik az
árdrágítókat. Ki hiszi el, hogy így
lesz? Mi nem. Az árdrágítók legke-
vésbé. Az egész rendelet arra lesz
jó, hogy pompás, derűs napot sze-
rezen a becsstelenségben megfiatla-
dott és megtollasodott árdrágítóknak
akkor, midőn a hivatalos lapban meg-
jelenik.

Repülő piaci bizottság! Hát van
olyan repülő hivatali szerv, amely
versenyre kelhet a Lutwákok, a Sto-
jakovicsok, a Simandánok aranyberju
csillogásától megizmosodott élelmes-
ségével? Új rendeletet adnak ki? Jó,
— majd a veséjébe nézünk annak az
új szabályzatnak — mondja az üzleti
üzletességekben kifoghatatlan gyáros
és árdrágító. A hatóságok nagyon
szigorúan akarnak a körmünkre
nézni? Majd glaszó keztyűben dol-
gozunk ezután, hogy a körmünket ne
láthassák a fúrge detektívek.

Keserves mélabuval állapítjuk meg,
hogy itt már talán semmi se segít.
Ahol az elzárásra ítélt árdrágítókkal
maga a hatóság lép üzleti összeköt-

tetésre, ahol egy-két nyilatkozattal
minden piszkos üzelnét meg nem
történte lehet tenni, ahol a közönség
nem fordul el undorodva és megve-
téssel a bíróság által megbélyegzett
bankófalóktól, ott hiába minden ne-
mes szándéku törekvés. Amíg a kö-
zönség meg nem változik s amíg a
hatóságok erőszakosan ki nem kerget-
tik közülünk életünk megrontóit, ad-
dig minden új rendeletet nem tekint-
hetünk egyébként, mint tehetetlenség-
günk és életetlenségünk irott bizon-
nyítékának.

A Dunán átkelt oroszosztagok visszavetése.

Merkla, szeptember 29. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös had-
csaportja:

A fiandriai tengerparton és a
houthoulsti-erdő és Alys között a tü-
zérsek tevékenysége váltakozó erejű
volt. Az esti órákban Yperntől ke-
letre heves pergőtűz volt, amelyet
Sonebecknél követtek angol részlő-
madások. Visszavertük őket. Az
Ypern—paschendalei-uton az ellensé-
get a tölesérvonalból, amelyben meg-
tartotta magát, kivertük. Az Iser ter-
ületen felderítőink a belgákkal ösz-
szeütközvén, foglyokat szállítottak be.

Tempora mutantur!

Irta: Hunyady József dr.

Ámbár e klasszikus közmondás látszólagos
ellentétnek tűnik is föl előttünk, amennyiben a
végtelen idő már eleve lerázná magáról azt az
okvetetlenkedő erőszakot, mely rajta változta-
tást akarna előidézni mégis korokra osztva,
megtöltve az emberek cseményes tetteivel,
más-más szint avagy alakulatot mutat aszerint,
amint az őt alkotó emberek újabb és újabb mez-
ben lépnek az élet színpadára. Mert valóban
színpadon folyik le az ember rövid lélekzetű
szerepe, melyben a legszentebb eszménynek is
a szeszélyesen mulékony divat vagy a jó gyom-
mor számára való törtetés szolgálatába kell
állania, ha érvényesülését a legkisebb mérték-
ben keresztül akarja vinni. Évekkel ezelőtt
minden érdektől menten, hiszen csak egyetlen
egy leánykám volt, csupán azon eszmén lelke-
sedve, hogy a nő műveltségét és gyakorlati ké-
pesítését a férfiakéval egyenlővé tegyem, meg-
indítottam óriási fáradsággal, éjt-napot nem ismerő
munkával, több ezer koronányi pénz fel-
áldozásával a leányok gimnáziumi nevelését, de
az idő, jobban mondva annak tölteléke, az ak-
kori városi tanács mostohán fogadta, jöllehet a

nagy közönség még a dédelgetett felső leány-
iskola mellett is szépen karokta fel, anélkül,
hogy valami politikai, hivatalos vagy magán
klikk buzdító pártfogása ösztönözte volna arra.
Az igazság büszke önérzete és az a naiv felio-
gás vezetett szüntelen, erőt megőrlő munkám-
ban, hogy a középosztály belátván a céltéveszt-
ett felsőleányiskola létjogosultságát, önön ja-
vára siet majd minden követ megmozgatni,
hogy az általam hirdetett ige testté legyen. De
hát Boros Vidán kívül, kinek áldott legyen a
neve még haló porában is, mindenki próbálta
elnyomni az eszmét s én árván maradtam hir-
detett tanommal s a mellettem kitartó társam-
mal, a jelenlegi főreáliskola igazgatóval
együtt. A harminc leányúvendék — mostan
immár legalább asszonyok, ha nem is anyák —
felvilágosodott eszükkel leghitelesebb tanúl le-
hetnek annak a nemes, önzetlen lelkesedésnek,
melyet az ő latin tanításuk körül fejtettem ki
előbb a reáliskola egyik osztályában, majd a
gimnáziumi igazgató kifogása miatt a saját la-
kásomban.

Istenem s ezt miéért tettem, nem pénzért.
István a szent ügyet tartva szemem előtt. Har-
minc leányúvendéket heti 12 órában egy álló
évig díjtalanul készítettem elő latinra s más

különbözeti tárgyakra, berendezvén lakásomat
a reáliskolától szerzett padokkal, saját pénz-
zemen fűtvén és világítván azt. Ugyebár bolond
ember tesz olyat, hogy családjától megvonja a
kereset egy részét, lakásának legszebb helyeit
e célra szánja s feleségét, önmagát s gyerme-
két ugyszólván egy udvari szobácskába szo-
ritja s a legszükösebb anyagi helyzetbe juttat-
ta? — Kaptam pedig azért a sok fárada-
sáért, s tetemes pénzem feláldozásáért, me-
lyet részint a Szántay-készítette „Leánygim-
názium” épülettervéért, részint az eszme ismer-
tetéséhez szükségelt újságközlésekért, majd
egy iskolaszerű lakás kibérléséért fizettem,
hatóságaimtól, amelyeknek elsősorban kellett
volna pártolniuk önzetlen munkámat, u. n. le-
fűvást, a várostól anyagi, sőt — difficile satir-
am non scribere — erkölcsi támogatatlansá-
got. No, de hát úgy jár az, aki még hitt e vilá-
gon az abszolút igazságban s nem tör pácát az
emberi rosszakarat fölött. Emiatt, ahogy sze-
rették jóakaró barátaink mondani, halva szüle-
tet a leánygimnázium. Szerteoszlott a növen-
déksereg, csak hárman (Aimási Erzsébet, Grosz
Lenke és Reier Margit) maradtak meg mellet-
tem, kik Aradon vezetésem alatt először tet-
ték le az ércségeit. S csodák-csodája, a halott

A német trónörökös hadserege:

Soissonstól északra és Verdun előtt a tüzharc időről-időre jelentősen fokozódott, a Maas mentén éjén át is élénk volt. Több előtéri esatározás, amely rohamesapatokat a francia állásokba vitte, ránk nézve teljes sikerrel folyt le.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadserege:

Biselnél a Sundgauban francia előretörés alkalmával foglyok maradtak kezünkör. Londont és Angliát déli partjának több helységét repülőink bombákkal támadták meg.

Keleti harctér:**Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:**

A harci tevékenység többnyire esakély volt, csak átmenetileg fokozódott, a Dünától északra, Lucktól nyugatra és az Ebruc mentén végrehajtott felderítő vállalkozások alkalmával.

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Orosz osztagokat, amelyek esónakban átkeltek a Szerethen és a Duna Szent-György ágán, gyors elmentáadásaink visszavetették.

Macedóniai harctér:

Nagyobb harci esemény nem volt. **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Feléledt harcok**a Gábor-hegyen.**

Budapest, szeptember 29. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér és Albánia:

Változatlan.

Olasz harctér:

A Monte san Gabriele északi lejtőjén a harci tevékenység jelentőse-

feltámadt, miért verbum est apud Deum, azt nem lehet megőlni: többen és többen kezdtek a gimnáziumot végezni, úgy, hogy abban az intézetben, ahonnan egykor ugyszólván kitiiltoták a leányokat, idővel jócskán bejárógattak az előadásokra. Majd ugyancsak vezetésem alatt latin kurzus nyílt meg a felső és polgári leányiskolában, ahol addig jó voltam, míg a kiszinezett jövő érdek ezt úgy kívánta. Jött a háboru, ennek is véget vetett — egy pár ember öröme. En legtöbbet foglalkoztam e városban a leányok gimnáziumi nevelésével, s hol ingyen, hol félingyen iparkodtam még a legszegényebb tehetséges leányka boldogulását is elősegíteni — *tisztán csak tanítás és semminemű protekcio igénybevétele által* (fölemelt fövel mondhatom azt) s éppen ez volt a baj, mert az embereket legtöbbnyire nem a nemes felfogás, hanem Machiavelli hirhedt alapszava vezeti ... No, de hát változnak az idők s hirdetésem valóra vált! A város most már két kézzel fáradozik a leánygimnázium életrekeltésén, s helyesen teszi, mert férfias dolog az egykori vastag tévedést jóvátenni.

Ezért is a dicséret csak Kovács Vincét illeti, mert nélküle most is hontalan és megoldatlan lenne a leánygimnázium.

nyen feléledt. A Chiése mentén a Judikariakban támadó olaszokat a biztosító csapatunk visszaverték. — **A vezérkar főnöke.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bárczy István dr. az aradi Polgárszövetség megalakulásáról.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A Magyar Városok Országos Kongresszusának állandó bizottsága legutóbbi ülésén ismét foglalkozott a Polgárszövetség megalakításának gondolatával és az állandó bizottság elhatározta, hogy a szervezkedés érdekében folyamatosan teszi a szükséges intézkedéseket és meg fogja keresni a magyar városok vezetőit, hogy a helyi szervezetek megalakítása iránt intézkedjenek.

Szükségesnek láttam, hogy az Aradi Közlöny szerkesztőségének megbízásából ebben a kérdésben közvetlenül a Magyar Városok Országos Kongresszusának elnökéhez Bárczy István dr. budapesti polgármesterhez forduljak és őt kérem meg arra, hogy úgy az országos szervezkedésről, mint a Polgárszövetség aradi helyi szervezetének megalakításáról részletesen nyilatkozzék az Aradi Közlöny számára.

Bárczy István dr., aki tudvalevően a szervezkedés nagy munkáját annak idején megkezdte, szívesen rendelkezésére állott az Aradi Közlönynek és nyilatkozatában részletes programját adta a most megindult szervezkedésnek. Elmondotta a polgármester, hogy néhány napon belül, mindenesetre azonban október hónap folyamán külön levélben fogja megkeresni Varjassy Lajost, Arad város polgármesterét és ebben a levélben fel fogja kérni őt arra, hogy alakítsa meg Aradon a Polgárszövetség aradi szervezetét. Ez a szervezet — a polgármester ur nyilatkozata szerint. — önálló, autonóm szervezet lesz és mint Aradi Polgárszövetség fog működni.

A Polgárszövetség tulajdonképpen polgári szervezet lesz. Ennek a szövetségnek a vezetésében a polgárság fog dominálni és a polgármester ur nézete szerint, voltaképpen az a cél, hogy a polgármesterek szervezkedésével kapcsolatban a polgárságnak is legyen egy szervezete és ne csak a hivatalos városi vezetők foglalkozzanak a városi polgárságot érdeklő kérdésekkel. Külön kell lenni egy szervezetnek, amely a városi polgárságot tömöríti.

Ha azután az egész országban megalakultak már a Polgárszövetségek, ami Bárczy István dr. véleménye szerint október havában megtörténik, akkor a Polgárszövetségek kiküldöttjei megalakítják Budapesten a Polgárszövetségek Országos Központját, amely központi szervezete lesz a vidéki szövetségeknek. Ez a központi szervezet szakosztályokba szorítva fejt ki munkásságát. Ezek a szakosztályok foglalkozni fognak a városi polgárságot érdeklő minden kérdéssel és voltaképpen olyan szakosztályok lesznek, aminek a Magyar Városok Országos Kongresszusának legutóbbi állandó bizottsági ülésén alakítottunk meg. Lesz olyan szakosztály, amely a pénzügyi kérdésekkel foglalkozik, más szakosztályok kulturális, közgazdasági, közéleti, közegészségügyi kérdésekkel foglalkoznak majd és a városi életnek különböző megnyilvánulásait fejezik ki.

Az országos központnak Budapesten megtartandó alakuló ülésén dolgozzák ki majd a programot, maga az országos központ azonban

nem elvi programot fog kidolgozni, hanem konkrét kérdéseket intéz el mindenkor a városi polgárság égető kérdéseit.

Az aradi Polgárszövetségnek a célja a helyi munka elvégzése lesz, ez a szervezet iparkodni fog egyfelől olyan országos politikát, másfelől olyan városi politikát támogatni és annak megvalósulását a maga szervezkedésével előmozdítani, amely megfelel a polgárság igényeinek.

— Mi nem akarunk — mondotta a polgármester ur — semmiféle külön városi érdeket szembehelyezni az ország többi lakosságának az érdekével, csak egyenlő elbánási elvet kívánunk az ország minden lakosával és foglalkozási osztályával. Egyenlő, méltányos és igazságos elbánást kívánunk minden téren, úgy a közhatalomban való részesedés, mint a közterhek viselése terén!

A Polgárszövetségeknek természetesen élénk kapcsolatuk lesz a Magyar Városok Országos Kongresszusával, hiszen a természetesen kapcsolt a két szervezet között a polgármesterek személyében már meg is van. A Magyar Városok Országos Kongresszusa azonban inkább a városok ügyeivel fog foglalkozni, a Polgárszövetségek ezzel szemben kizárólag a városi polgárság ügyével és érdekeivel törődnek. A szövetséget nem külön politikai pártként alakítják meg, az a pártpolitikától függetlenül fog megalakulni. A megalakulás — amint föntebb már említette a polgármester ur — akkor fog megtörténni, ha az ország minden városában megalakultak már a Polgárszövetségek.

Beszélgetésünk végén egy Aradi rendkívül érdeklő kérdésben is nyilatkozott Budapest polgármestere az Aradi Közlöny számára.

Elmondotta, hogy a Magyar Városok Országos Kongresszusa most felterjesztésben fordul a kormányhoz, a városok háborus kiadásainak és a háboru okozta jövedelemcsökkenésből előálló háztartási hiányok fedezése végett. A városok joggal kérik a kormánytól azt, hogy térítse meg nekik azokat a kiadásokat, amelyek a háboru okozott és fedezze a kiadások következtében előálló háztartási hiányt. Budapestet illetően e tekintetben történt már intézkedés, amennyiben Wekerle miniszterelnök a főváros tanácsához intézett leiratában kijelentette, hogy hajlandó Budapest háborus kiadásainak megtérítése iránt a szükséges előintézkedéseket megtenni és ebben a kérdésben kikérni a törvényhozás hozzájárulását. Bárczy István dr. véleménye szerint a kormánynak ugyanezt meg kell tenni a vidéki városokkal szemben is és az akció éppen odairányul, hogy Arad háborus kiadásait szintén fedezze az állam. A Budapest tanácsához intézett miniszterelnöki leirat minden esetre a legjobb reményekkel töltheti el a vidéki városokat, ezek sorában természetesen Arad polgárságát is.

Paál Jób.

Vázsonyi Vilmos izenete a nők választójogáról. Budapestről telefonálják: A női tisztviselők országos egyesülete a régi országház nagytermében ma agitációs ülést tartott, amelyen Vázsonyi Vilmos választójogi miniszter képviselőjében Zilahy László dr. törvényszéki bíró jelent meg és bejelentette, hogy a választójog a legközelebb időn belül a parlament elé kerül és hogy fel van hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a választójogi javaslat választójoggal ruház fel minden nőt, aki négy polgárit vagy ezzel egyenlő középiskolát végzett.

Károly király és a korcsmárosné izenete fiának.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Sok érdekes apróságot tartalmaz az a most Bécsben megjelent könyv, amely a királyi család életét írja meg. Anekdoták, kedves apróságok töltik meg ezt a könyvet, amelyből néhányat alább közlünk:

Amikor Károly király még főherceg volt, nagyon szerette, ha az asztalnál fesztelenség uralkodott. Egy alkalommal egyik vezérkari tiszt későn érkezett az ebédhez, mert nagyon sok volt a dolga. A hosszú faasztalnál már nem volt hely, csak egy hely volt szabad épen a főherceg mellett.

— Üljön le csak mellém, a háboruban nem léteznek formai kényszerek, szólt a főherceg az elkésett tiszthez.

Ebéd közben a főherceg szívesen beszélt el vidám adomákat. Így többek között elbeszélte azt is, hogy egy alkalommal látogatást tett egy kolera-kórházban, a betegekkel beszédbe elegyedett és egyikkel-másikkal kezét is fogott. Amikor távozni akart, elébe állt egy szanitéc, mereven ott állott előtte és így szólt:

— Császári és királyi fenség, alázatosan kérem, ne tessen most az ujját a szájába dugni!

Az asztaltársaság természetesen szívből nevetett az ilyen élményeken, de maga az elbeszélő nevetett legjobban.

Amikor a trónörökös az olasz határra utazott, vonatja egyik állomáson 12 percig állt. A trónörökös elhagyta kocsiját, beszélgetett az állomástönökkel és az állomásparancsnokkal, egy a háboruban megrokkant vadászfőhadnaggyal. Beszélgetés közben mellékesen odaszólt parancsőtisztjéhez:

— Azt hiszem, itt lehet ujságokat kapni, jó volna néhányat szerezni.

— Milyen lapokat parancsol fenség?

— Amilyent kapni lehet.

Amikor a vonat indulni kezdett, a parancsőtiszt három budapesti és három bécsi ujságot nyújtott át a főhercegnek.

— Ez az egész zsákmány, szólt a parancsőtiszt.

— Legalább megőriztük a paritást, jegyezte meg a főherceg.

Amikor a főherceget alezredessé léptették elő, bemutatkozott ezredénél. Az ezredes az uralkodóház tagját az előírászerű tisztelő állásban üdvözölte. Károly József főherceg mosolyogva szólt az ezredeshez:

— Ezredes ur, itt ön az én felettesem. Nekem és nem önnek kell vigyázz-ban állni.

Egy automobil kirándulás alkalmával a főherceg, aki akkor kapitány volt és fiatal felesége Nadvorna galíciai kis községbe érkeztek. Az autót az uton hagyták, betértek egy kis zsidó-korcsmába. A korcsmárosné, miután vendégeit kiszolgálta, leült vendégeihez és elmondta, hogy fia a kolomeai gyalogezredben szolgál. Épen ma akart neki öt koronát küldeni, de talán a „szakaszvezető” ur lenne olyan szíves a pénzt a fiának elvinni.

— Nagyon szívesen, felelte a „szakaszvezető” ur. Megteszem, ha megbizik bennem.

Amikor az egyszeri zsidóasszony a belső szobából előhozta az ötkoronást, csomagot is hozott és megkérte a katonát, hogy ha már az ur oly szíves a pénzt elvinni, vinné el a csomag fehérneműt is.

— Ezt már én fogom elintézni, szólt a fiatal főherceggasszony.

Kolomeában a főherceg magához hívatta a katonát, átadta az anyja üdvözlését, odaadta a csomagot és az öt koronát, amely időközben a főhercegi pár zsebeiben szépen kamafozott.

Visszavonta vallomását a megvesztegetéssel vádolt főhadnagy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A szegedi hadbíróság mára befejezte a négyszázoldalas vádirat fölolvását s a mai tárgyaláson a vádlottak kihallgatására került a sor. Elsőnek Meinx Walter élelmészeti főhadnagyot hallgatták ki. Azt mondotta, hogy a vizsgálat során tett vallomását kikényszerítették, mert Bialoszkurszky kényszerítette arra, hogy a szállítók ellen valljon. Meinx Walter nyugodtan állt a bíróság előtt, kezét a kardja markolatán tartja. A tárgyalásvezető hadbírónak arra a kérdésére, hogy büntösek érzi-e magát a megvesztegetés, hivatalos hatáskörrel való visszaélés, csalás és sikkasztás bűntetteiben, ezt válaszolta:

— Csak ajándékok elfogadásában érzem magam büntösek! Mostan nem vagyok büntös!

Stössinger hadbíró-főhadnagy közölte vele, hogy először a Böhm Sándorral kapcsolatos ügyeit fogják tárgyalni. Meinx engedelmet kér arra, hogy mielőtt rátérne a vádra, elmondhassa, hol volt és mit csinált azelőtt, mielőtt Szegedre került. 1914. júliusában helyezték Szegedre Aradról. Julius 28-án, a mozgóítás első napján jelentkeznie kellett Temesvárotra, ahol közölték vele, hogy átveszi a szegedi élelmészeti raktár vezetését. Akkor még fogalma sem volt arról, hogy itt önálló hatáskörre lesz.

Amikor Szegeden elfoglalta hivatalát, elődje közölte vele, hogy ha utbaigazításra van szüksége, csak forduljon Böhm Sándor kereskedőhöz, aki majd megadja neki a beszerzési forrásokat.

— Teljesen ismeretlen voltam Szegeden, mondta Meinx — kéaytelen voltam Böhm Sándorhoz fordulni. Mindjárt hatvanhét vagon élelmiszert kellett utnak indítanom és a raktárban nem volt, csak két vagon áru, ebből az egyik vagon liszt. Böhm rendkívül szolgálatkészen állott rendelkezésemre, ha kellett valami, azt rögtön be is szerezte.

Stössinger tárgyalásvezető hadbíró:

— Ön a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt mást vallott Böhmről.

— Amit akkor mondtam a különféle vádakra vonatkozólag, az nem felel meg a valóságnak. Lovag Bialoszkurszky államrendőrségi detektív kényszerítésére vallottam a szállítók ellen. Négyszemközt vallottam. Azt mondtam, ha a zsidókat lehetetlenné teszem, három nap alatt szabad vagyok. Össze voltam törve testben-lélekben; ha úgy vallottam, hogy az Bialoszkurszkyknak nem tetszett, rám förmedt, hogy hazudok. Rahagytam tehát mindent. Kénytelen voltam a szállítók ellen vallani.

Tárgyalásvezető hadbíró: Nem gondolta ön

meg, ha ártatlanul vádol meg embereket, bünt követ el?

— Nem tudtam én akkor gondolkodni. Nem voltam ura akaratomnak.

— A vizsgálóbíró előtt is mást vallott, mint most.

— A kihallgatásoknál lovag Bialoszkurszky mindig jelen volt és ha az igazat akartam mondani, rám szólt, hogy neki mást vallottam. Rahagytam tehát mindent, amit mondott.

— A százados honvédtügyész is kihallgatta önt.

— Annak is azt vallottam, amit a detektív rám kényszerített.

— Böhm Sándorral szövetkezett a kincstár kárára. Pénzt is kapott Böhmötől, ezt bevallotta a kihallgatás során.

— Az igaz, hogy ajándékot kaptam Böhmötől, de azt senkinek és sehol nem mondtam, hogy szövetkeztem volna vele a kincstár megkárosítására.

Ezután elmondotta a szállítások részleteit, ami után a bíróság a tárgyalást holnapra halasztotta.

Visontai Soma Igazságügyi államtitkár.

— Változások a kormányban. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Mint egy estilap beavatott helyről értesül, igazságügyi államtitkárul Visontai Soma drt, udvari tanácsost, politikai életünk kiválóságát, a kitűnő jogászt fogják kinevezni. Visontai huszonöt éven át volt tagja a parlamentnek és nemcsak a plénumban tünt fel nagy szóvki sikereivel és az összes pártok rokonszenvét bíró egyéniségével, de mint az igazságügyi bizottság tagja állandóan közreműködött szerves törvényeink megalkotásánál. Ő az első között volt, akik a szociális kérdéseket a Házban felvetették és a parlament munkásügyi bizottságát az ő indítványa alapján alakította meg a Ház.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egy estilap írja a következőket: A bécsi Jockey-klubból eredő, azt a feltűnő információt kaptuk, hogy a magyar kormányban részleges válság várható. A forrás szerint a Wekerle-kormány megalakulásakor őfelsége kívánsága az volt, hogy a magyar kormány, a mely a választójog megalkotására alakult, őrizze meg szilárd jellegét. Ezért történt, hogy Wekerle megtartotta az Esterházy-kabinet összes tagjait. A lefolyt másfél hónap óta azonban a viszonyok lényegesen változtak. Wekerle részére elkerülhetlenné vált, hogy oly minisztereket vegyen maga mellé, akiknek tehetségét, munkabírását ő ismeri a legjobban és ne olyanokkal legyen körülvéve, akiket lefárszerűen örökölt. Hír szerint Wekerle illetékes helyen kifejezést is adott már ennek az álláspontjának. Hogy kik azok a miniszterek, akik távozni fognak, erre nézve még semmi bizonyosat nem lehetett megtudni. Minden valószínűség szerint egy-két államtitkár is elhagyja helyét.

Günther Antal a Kuria élén marad. Budapestről jelentik: A Magyar Tudósító jelenti: Grünther Antal, a Kuria elnöke, aki a napokban töltötte be hetvenedik életévét, a minisztertanács megállapodásához képest szolgálatának további folytatására kértetett fel.

Vizihinártól elpusztult hadifoglyok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háborús kényszerűség megtanított minket arra, hogy a hiányzó élelmicikkeket olyan növényekkel, vagy kivonatokkal pótoljuk, amiket a háborús találékonyság talált fel. A hiányzó főzelékféléket különböző növényekkel pótoljuk, amelyeknek a táperezjét a béke boldog korszakában aligha ismertük. De kellemetlen következményei is lehetnek annak, ha nem ismerjük fel valamelyik növényről, hogy hasznos-e vagy kártékony az emberi szervezetre. Egy aradmegyei orvos mondtotta el nekünk az alábbiakat, amelyből az a tanulság, hogy a növényekkel ugyancsak óvatosan kell eljárunk.

Ez év tavaszán Aradmegye egyik gazdaságában a hadifoglyok között négy igen gyanús hirtelen haláleset fordult elő. Az elhunyt hadifoglyok erőteljes emberek voltak, akik reggel egészségesen mentek munkába, a nap folyamán jól érezték magukat. Egyszerre eszméletlenül estek össze és mire a kórházba szállították őket, már meghaltak, vagy a kórházba rövid borzalmas szenvedés után elhunytak. Azoknál, akik még élve kerültek a kórházba, az orvosi vizsgálat megállapította, hogy teljesen eszméletlenek voltak, ütőerük alig vert és minden élesztési kísérlet dacára hirtelen meghaltak. A boncolás során nem találták az orvosok olyan szervi hibát, amely a hirtelen bekövetkezett halált indokoltá vagy elfogadhatóvá tehetné volna.

Miután előzőleg két halottat boncoltak fel, akiknél a metil-alkohol-mérgezés tünetei valószínűeknek látszottak s akiknél ugyanaz a megállapítás történt, mint a hirtelen meghalt hadifoglyoknál, közelfekvő volt a feltevés, hogy ezekben az esetekben is metilalkohol-mérgezés esete forog fenn. A gyomortartalom vegyi vizsgálata azonban negatív eredménnyel járt, a lefolytatott nyomozás pedig kétségkívül megállapította, hogy az orosz foglyok egyáltalán nem juthattak metilalkoholhoz. Az volt csak a feltűnő, hogy a halálesetek hóolvadás után történtek, míg a tél folyamán egyetlen esetet sem figyeltek meg. Ebből a körülményből azt lehetett következtetni, hogy növény-mérgezés történt. Egy esetben sikerült is egyik halottnak a gyomrában friss növényi részeket találni.

A megindított nyomozás a következőképpen állapította meg. A tavasszal nagyobb hadifoglyo-csapat dolgozott a szabadban egy folyó környékén, amely a folyó vizétől mocsaras volt. Ebédidő alatt észrevették a hadifoglyok, hogy egy kisleány hatalmas gyökereit cipel. Az egyik hadifogly a leányhoz ment, és elkérte a gyökereit. Kissé letisztogatta és jókora darabot evett a gyökérből. Még öt hadifogly evett a gyökérből. Egy óra múlva mind a hat ember rosszul lett. Orvosért siettek, aki hamarosan meg is jött. Ekkorára az egyik ember már meghalt.

A másik ember két percig reffenetes kínok közöt fetrengett, elállt a lélekzete, arca eltorzult és szájából véres hab csorgott. A rohamok öt percnél ismétlődtek anélkül, hogy a hadifogly visszanyerte volna eszméletét. A mérgezés után egy órával a hatodik roham után a szerencsétlen ember kiszvedett.

A másik négy hadifoglynál a következőket állapították meg: a mérgezés után 15

perccel elsötétült előttük minden és szédülni kezdtek. A másik negyedórán szívszorulást és légzési nehézségeket állapítottak meg. Lelekedtek és rosszulétről panaszkodtak, de erupció nem következett be. Gyomormosást alkalmaztak, ami használt is. A négy hadifogly meggyógyult. Gyógyulásuk alatt gyakran panaszkodtak fej- és gyomorfájás miatt.

A két meghalt hadifoglyot felboncolták s a boncolás megállapította, hogy a hadifoglyok vízi hinárt, a legnagyobb méregtartalmú növények egyikét ette. A szerencsétlenek valami jó eledelmek hitték a vízi hinár gyökerét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZELET

Új orók a régi házban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A színház környékén megabolgatott a sok kellekes láda, díszlet s a színpadi eszközök nagy utat megtett arzenáljából lopva az esingát kifelé egy porlepte művirág-kosárral, vagy egy gyűrött kuruc-süveg, az egyik felnyitott utazókosár tetején megálló gyöngésséggel ölel egy díszmagyar zsebkönyvet, mely egy fehér csipkés ingvállal a társaságok fényes este édes emlékeképeit s a színházban pedig már zeng az ének, pattog a táncosok s vidám melódiákat harsog a zenekar...

Megjötték a színészek, hazajöttek a vándorok. Pihenő tanyára, téli szállásra érkeztek a kedvenceink.

Hiába! a színészvilágban csak megmaradt még a régi idők kedves romantikája. Van valami naiv s az elmúlt időkre emlékeztető szeretkezés a színészek bucsuzásban és érkezésében. Még ma is: a legviharzóbb élet legreálisabb napjaiban is érezzük — mint az é bor zamataját — a vándor komédiások csodálatos életének visszafutó emlékeit. Érkezésük eseménye a városnak, elevenséget, jó kedvet, finomságot és differenciáltabb élvezetet jelent ma is úgy, mint egykoron, midőn sátoros székén járták a világot...

Ugy üdvözljük és köszöntjük őket, mint akik kedves ajándékot hoztak nekünk, akiket nevükön ismerünk és nevezünk s a kiktől a viszontlátás első pillanataiban megkérdezzük: visszajöttek-e mindnyájan? s jöttek-e új társak, tehesegek és szépek?

A feleltük is jól esik nekünk: a régi csak nem kivétel nélkül visszajöttek: a bájos Horváth Mici, a pacsirtahangu Várady Margit, a démoni erejű Harsányi, a pillangó kedvű Káffer Lujza, a temperamentumos Blidár Vali, a kedélyes Rozsnyói Ilonka, a kedves humoru Várnai, a mókaember Győző, a széphangu Róna, a meleg kedélyű Barics Gyula, a delitermetű Delli, az örökifju Polgár Sándor s akiket először kellett volna említenem: Szendreyne és Szendrey. Már benne vannak mind a színházban, amelynek renovált nézőterén az első est ünnepi közönsége szorong s nézegeti mi és hogyan változott meg a szünidő alatt a megvénhedt muzsatemplomban? Bizony, nem sok változott s ami változott, nem mondható előnyös változásnak. A hosszabb széksorok beállításával kényelmertlenebb lett a közönség elhelyezkedése s ez a változtatás az esztétikai célt sem szolgálja. A kijavított színpadi padlózaton kívül talán egy kis piros festéket pazarol-

tak még el a páholyok homlokzata fölött, hogy megijítsák a színházat, mely olyanná lett e kiséniel alatt, mint egy öreg kokott, aki ráncos arcát újra sminkelte s kopott ócska krinolinjába új abróncsokat tétetett.

Mig a közönség ezt a szomorú észrevétel megteszi, már fel is hangzik a zenekarból a Csárdáskirálynő kvartettjének jól ismert dal-lama. Egymásután jelennek meg a színpadon a jó ismerősök, kiket szeretetteljes tapsal kö-zsönt a közönség. De e tapsokból tartogat az újaknak is, akik közül ma csak Zöldhelyi Annus jelenik meg a rivalda lámpái előtt. A színház új és fiatal szubrettje, eleven szemű, szép arcú leány, pompás színpadi termettel. A színházhoz közelállók szerint sok értékes tulajdonságot hozott magával, amelyek közül egynehányat már ezen az első estén is megvillogtatott. Kellemes és nemesen iskolázott hangja van, szövegkiejtése szép és magyaros, játéka bájos, bár látszik, hogy nemrég van még a színpadon, beszéde közvetlen s megjelenésében fiatal-ságának sok-sok erénye ragyog. A közönséget mindjárt meg is hódítja, s minden dalát megújazzák. Beköszönőnek mindenestre szép siker s az elismerés tapsai zálogául szolgálnak a jövőre nézve.

Az előadás szinte jótéves hangulatban folyt le s ezt a közönség érdeklődésén kívül ennek a színészek elismerésre méltó játéka is okozta. Horváth Mici nagyszerű Csárdáskirálynője állt az érdeklődés középpontjában s a művésze ezt az érdeklődést meg is érdemelte. Szép hangja még frissebb és üdéb lett, mint volt (jó iskolamestere van) ő maga pedig karcsubb lett a kódmező-ásárhelyi zsiros koszon. Edvin szerepét Barics — ez a sokoldalú művészember — játszotta és énekelte ma először Aradon s a közönség meg volt elégedve a cserével. Győző pompás Bóni grófiát és Polgár öreg bohémjét már ismerjük s most is csak jót mondhatunk róluk. A zenekarban őszinte örömmel hatunk róluk. A zenekarban őszinte örömmel Pált.

— Mazzanini balletmester csak hölgyek részére a grácia fejlesztésére október 1-én külön ritmikus plastikai táncanfolyamot nyit. Beiratkozások Weselényi-utca 52.

* A Gólem és Blágnás Miksa zenéje Oláh és Társa zenemű-üzletében, Minorita-palota.

* Cimbalom tanulókat vesz fel az aradi városi zeneiskola (Batthyány-u. 26., I. em.) mester tanár vezetése mellett. Magyar családok ne mulasszák el az alkalmat az alapos és gyors cimbalom játék elsajátításához. 6697

— Tavasz és Szeretlem Schubert legújabb daljátékának magyar kiadása 2 füzetben már kapható Oláh és Társa zenemű-üzletében Minorita-palota.

— Következő zsebkönyvek: Ó Teréz! Kerek a káposzta, Hugocskám, tyukocskám. Tavasz és Szeretlem, kaphatók Kerpel könyvkereskedésében.

Az Aradi Élet, Bruckner Lajos szerkesztésében megjelenő népszerű és kitűnő társadalmi és színházi hetilap, amely immár az ötödik évfolyamban van, a mai napon rendkívül vonzó és érdekes tartalommal megjelent. A színházi szezon megnyitásával újból kézhez kapja az előfizetők és olvasók nagy táborát ezt a nívós, irodalmi színvonalon álló újságot, melynek mai tartalma különösen vonzó és érdekes. Szendrey Mihály ad programot az idei szezonról, közli a lap a társulat két új tagjának, Zöldhelyi Annusnak és Forgács Sándornak fényképét és a szerkesztőhöz intézett levelét. Az aradi városi Zanderről hoz sikerült felvételeket és ezenkívül egy csomó vers, apróság tarkítja a lapot, melynek egyes száma, a papírártak, az előállítási költségek rohamos emelkedése folytán 40 fillér és minden dohánytőzsdében kapható.

Aradon nincs cérna.

(Nyilatkozatok arról, ki a hibás?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Csendesen szakadt ránk a legfrissebb me-
rénylet: a cérna, a nélkülözhetetlen varró, fol-
tozó, stoppolóeszköz egyszerre kifogyott a bol-
tokból.

Számoljunk csak kissé visszafelé, hogy is
volt. Egy spulni cérna tavaly még 40 filléres
árban kelt utra a boltokból. Egyszerre egy ko-
ronával ugrott arra a hírre, hogy Len és Pa-
mutközpontot teremtenek, majd újabb koroná-
val ugrott fel a kis szemérmelen, hogy lerek-
viráltak minden cérnát. Most aztán a magán-
forgalom, helyesebben: magánüzérkedés vette
a kezébe a dolgot s emelte gyors tempóban 5 ko-
ronára a varró cérna árát. „A szegényosztály és a
tisztviselők” a társadalom e két „rétege”, mint
Sarényi Béla gróf miniszter tegnap körüli-
ta őket, jajgatnak, a munkaadók kénytelenek vol-
tak e magas árak tekintetével maguk gondos-
kodni cérnáról, s egy koronáért adni a mun-
kásoknak.

A cérnauszora ekkor kezdett akejébe lépni.
Kezébe vette az árut, eldugta s aztán kiruk-
kolt a legszemtelenebb áremeléssel: egy 1000
méteres spulni 8 korona lett, majd 12, s teg-
nap, miután az áru a piacról eltűnt, 14 és 16
korona áron jelentkezett a cérna piacon. Áru
azonban teljesen hiányzott. Az uszora tehát fá-
fekült a piacra s újabb emelésre készült.

Mi ennek a következménye? Az, hogy a
varrócérna a fehér és fekete teljesen hiányzik
a forgalomból, s a varróknak csak az esetében
hajlandó ruhát varrni, ha a megrendelő ad
hozza mindent, főképen cérnát.

— En, — mondta egy kiváló varró, én
csak egy varrok, ha a cérnát is adják, más-
ként nem. Egyetlen munkám most egy keres-
kedőné 600 koronás ruhája, ebbe belekalkulál-
tam a 12 koronás cérnát, de nekem már 15
te került. Ez az utolsó amit készíték úgy, hogy
magam szerezem be a cérnát. Ezután kikötöm,
a cérna előre kezembe adandó.

Nem kis riadalmat keltett a kis varróknak
között ez a cérnahiány.

— Munka nincs, megszűnt a szabóság,
panaszokodott egy szabónő, a cérnát nem tud-
juk megfizetni, mert nincs is, akárhogy me-
gyek, nem adnak. Pedig van nekik. A gaz-
dám nyersen adta el az anyagot, nem dolgoz-
tatja fel, bécsi szabók jöttek s 60000 korona
árát vitték el. Egy tömegben adta oda, hogy
ne kelljen vele bajlódni s nekünk 1 koronáért
adni a 15 koronás cérnát. Eddig ugyanis eny-
nyírt adta. Hogy mi lesz? — fel fogunk lá-
zadni ez ellen az uszora ellen, éhen halni mégse
lehet s itt a sok gyerek, gondolt erre a sok
uszorás? Nincs munka, ebből lesz a baj.

Keserű szavak. A közönség gyanúsítja a
kereskedőket, hogy elrejtik a cérnát s addig
emelik az árát, míg százszorosan megnő s ak-
kor adják ki a piacra. Mit mondanak a keres-
kedők?

— Uram, szólott egy nagykereskedő, a baj
ott van, hogy a Pamutközpont lefoglalt min-
den cérnát s nem szabad kiadni. Már folya-
modtunk is, hogy egyrészt a katonaság oldja
fel a zárlat alól s bocsássa a polgári közönség
rendelkezésére. Más árum, mint rekvirált,
nincsen.

— A baj ott van, válaszolt egy másik
nagykereskedő, hogy az Első Magyar Cérna-
gyár, mely angol alapítás és Pozsonyban dol-
gozik, hadi felügyelet alatt áll s nem ad ki
egyelőre cérnát polgári használatra. Talán a
kisebb polgári szükségletekre, házi foltozásra,
varrásra, stoppolásra később átenged vala-
mennyit, de a luxushasználatra aligha. Van
kérem eldugva ma is áru, jönnek hozzá-
munkások s ajánlanak most már 20-24
koronás árban spulnikat, de nem veszünk, vá-
runk, míg feloldják az árut. Azzal vádolnak
minket kereskedőket, hogy elrejtjük az árut s
felverjük az árát. Méltatlan vád s aki teszi,
megérdemli, hogy becsukják őt is a boltját is.

— A cérnainség oka, világosított fel a
harmadik kereskedő, az, hogy nincs pamutbe-
hozatal, pótlóanyagok pedig még nincsenek
s így lassan kifogy a cérna. Talán találnak ki
valamit, de egyelőre keveset dolgozik a magyar
cérnagár s ez se jut ki a közönség közé. Spe-

kuláció is van a dologban, titkos, földalatti
adásvétel folyik cérna árukban, de ezekre a
törvénynek kellene rátenni a kezét. Megérde-
melnék. Itt van egy szücsmester. Cérna kell-
lene neki, nem tudok adni. A központ a hibás,
mindent lefoglal, el visz s nem hagy eladni
semmit.

Mit csinál a közönség e helyzetben?

— Mi a cérna harisnyánkat hontottuk
szét, felelte egy gondos családanya, abból var-
runk és dolgozunk. Ha elfogy? Nem is jó
rágondolni. Talán addig gondoskodik rólunk az
állam.

— Van itt 40 filléres cérna, mondja egy
kis boltosné, szakad, de mégis cérna. Ebből
van még kevés.

— Koronaszelyemmel tessék dolgozni, vélte
egy kereskedő, ime üresek a spulni cérna fiókjai,
de koronaszelyem — fehéret kivéve — van még
előg. Ebből lehet dolgozni, színeset kap min-
denki a boltban.

— Egy ideig vámszólt egy kereskedő, mert
nincs biztatásunk, hogy ha a koronaszelyem ki-
fogy, kapunk újat. Ugy tudom, hogy erre
tekintettel mindenki jókora mennyiséget szer-
zett be a cérnából, úgy, hogy 3-4 hónapig
még nem lehet nagy baj.

— Én egyelőre nem aggdom? nyilat-
kozott Vig Manci, én hazulról kapom a ruhákat,
is, a cérnát is.

Zsigmondy Anna meglátva felelte: Én in-
gább nem varrok és nem varrhatok, mint sem
15-18 koronát adni a cernáért az uszorá-
soknak. Mi lesz? Városzintileg rongyosan já-
runk ezután, hanem fékezik meg a cérna
hiányát?

Ezzel kapcsolatban szétnéztünk az ingek
és vászonok között. Ezeket is lefoglalta a had-
vezetőség. Női vászoning nincs, csak batiszt.
Ara 26 korona, az óeska piacon látnak egy
viseltes, elől felel foltozott női inget, az ára
volt 32 korona. Férfing kerül 23-28 koronába.
A legtöbb helyen egymásból foltozzák
a fehérműt, a harisnyával pedig a szűrőből a
fejét s végül a fönkszemét szárhoz egy meleg
rövid harisnyát vesznek.

Ugy látszik, nincs más megoldás, mint a
rekvirált árut a zárlat alól feloldani s a cérna-
sziványokat rövidesen zár alá tenni.

A polgári társadalomhoz!

Jelszavak korszakát éljük. A jelszavak
új politikai áramlatokat dobtak felszínre s
ezek a tömegnek tetszetős frázisok, mint a
forgószél, magukkal sodorják a társadalmat.
Nem tudja senki, hol van a megállás, nem
látja senki a végállomást, ahol a forgatag-
ban egymást hajszólló ellentétek kiegyenli-
tődnek.

Terjesszük ki a népjogokat! Ezt hirdeti
lelkes szóval az Aradi Közlöny. De tánto-
rithatatlanul hirdetjük azt is, hogy a népjog-
oknak kiterjesztése magyar nemzeti alapon
történjék. Lapunk meggyőződés szerint lel-
kes szószólója minden szociális törekvésnek
és nagy sulyt helyez arra, hogy mindenki,
aki a mai nehéz viszonyok között dolgozik,
munkájához mért megélhetési viszonyok kö-
zé jusson.

Az Aradi Közlöny azonban bátor han-
goztatója annak is, hogy a népjogok kiter-
jesztése alatt egyesek ne azt értsék, hogy
másokat megfosszanak jogaiktól és a szociá-
lis jólét alatt ne azt a gondolatot akar-
ják belerögzíteni a köztudatba, hogy
a szociális jólét megalapozása a polgári
társadalom anyagi helyzetének meg-
rendítésével történjék. Ma már saj-
nos — olyan idöket kezdünk élni, hogy

az, akinek van valamije, amire egy életen át
kemény munkával, takarékossgal és józan
szorgalommal szert tett, nincsen biztonság-
ban afelől, hogy keserves munkásságának
gyümölcsére mit hoz a holnap bizonytalan-
sága.

A politika új divatos játéka a polgári tár-
sadalom ellen irányul. S a polgári társada-
lomban nincsen meg a kellő önérték, az acé-
los energia e törekvések visszautasítására.
A magyar nemzet gerincét a kereskedő, az
iparos, a lateiner, a tisztviselő, a gazda és
a munkás alkotja. Az Aradi Közlöny e társa-
dalmi osztályok jogos érdekeiért mindig fel
fogja emelni szavát és — ezt a mai időben
különösen hangsúlyozni kívánjuk — *félti*
és *kiméletlen harcossá lesz ezentul is a pol-
gári társadalom érdekeinek.*

*A polgári társadalomnak nyugul-
mát, biztonságát semmitéle diva-
tos iclszavaknak préciul dobni
nem engedi az Aradi Közlöny*

amely anyagi áldozatoktól vissza nem riadva
arra fog törekedni, hogy ezentul is az ország
legelső, legelterjedtebb napilapja maradjon.

Arad városának és környékének gaz-
dagságát, virágzó fejlődését a kereskedő- és
iparososztály teremtette meg. Az Aradi Köz-
löny a maga nagy publicitásával, immár há-
rom évtizedes multra visszatekintve, mindig
a polgári társadalom szolgálatában állott. A
kereskedők és iparosok érdekeit minden
egyéb fölé helyezte az Aradi Közlöny és ezt
fogja tenni a jövőben is, mert az Aradi Köz-
löny mindig azt hangoztatta, hogy a keres-
kedő- és iparososztálynak nemzetfenntartó
hivatása van. Több, mint három évtizedig
volt az Aradi Közlöny a polgárság lapja és
az is fog maradni abban a nagy küzdelem-
ben, amelyet az új áramlatokkal kell végig-
küzdeni.

Az Aradi Közlönyt — jöjjenek bármi-
lyen viszonyok, bármilyen társadalmi elto-
lódások — senki és semmi nem fogja visz-
szarentteni attól, hogy becsületes, igaz és
őszinte meggyőződéssel ne hirdesse: *a pol-
gári társadalomnak erősnek kell maradnia,
hogy hazánk megállja helyét a nemzetek
nagy versengésében.*

Az új negyedév küszöbén kérjük a pol-
gári társadalom támogatását, hogy a jövőben
nehéz küzdelmekben emelt fővel, kitárt mel-
lel, acélos akarattal, a küzdelemre felkészül-
ten, a nemzet gerincét alkotó társadalmi osz-
tályokat tudva a táborunkban, megvívhas-
suk a nagy harcot és győzelemre segíthes-
sük a polgári társadalom lobogóját!

AZ ARADI KÖZLÖNY
szerkesztősége és kiadóhivatala.

SPORT.

+ Bajnoki football mérkőzés. A legnagyobb
várakozással tekint Arad város sportközönsége
a vasárnapi Kinizsi-ATE bajnoki mérkőzésre
elő. A Kinizsi ez alkalommal a legteljesebb
csapatával jön Aradra, hogy még egy veresége
ne szenvedjen. Viszont az ATE is komplett
csapatával megy a küzdelembe, hogy méltó
helyét biztosítsa a bajnoki listán. A mérkőzést
az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén vasár-
nap délután 4 órakor tartják meg, előzőleg 2
órákor a második csapatok játszanak a szövetségi
díjért.

Tíz milliós per a Sulkovszky birtok eladása körül

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekes pör fog megindulni valószínűleg rövid idő múlva az aradi törvényszék előtt. A pert Fränkl S. József a Naschitz művek részvénytársaság, Klein B. Vilmos, Mahler Péter, a Csabai Áruforgalmi Részvénytársaság és a Hazai Fakitermelő Részvénytársaság fogja indítani, a volt Sulkovszky birtok, valamint annak egykori tulajdalmu igazgatója Králitz Lajos dr. ellen. Az ügy előzményei már nem ismeretlenek az Aradi Közlöny közönsége előtt. Megirtuk, annak idején, hogy Sulkovszky herceg aradmegyei összes birtokait tizenkilenc millió koronáért megvásárolta a Központi Textilipari Részvénytársaság. Az adás-vételi szerződést Králitz Lajos dr. és a Sulkovszky uradalom többi jogtanácsosai és vagyongazdái készítették. Ebből a szerződésből és az ezt megelőző tárgyalások anyagából kihagyták azt a fontos körülményt, hogy a fentebb említett hat cég már régebben kitermelési jogot szerzett a Sulkovszky erdőben. Fränkl kétezer waggonra, Mahler Péter és a csabai áruforgalmi három-hárromezer waggonra, a hazai fakitermelő ötezer waggonra, a Naschitz cég pedig kétezer holdra szerezte meg a kitermelési jogot. Ez utóbbinak peázs joga volt az erdőbirtokon. Borossebesig és Pankotáig húzódó iparvasutra. Amikor a Központi

Textilipari Részvénytársaság átvette az ingatlant, meglepetve értesült az említett cégek állítólagos jogairól. Mivel előtte annak idején elitkolták e jogokat, természetesen nem akceptálta azokat. A felek az iparvasúthoz képestességhez nézve a kereskedelmi minisztérium által kiküldött szakbizottság döntését kérték ki. A szakbizottság úgy döntött, hogy az iparvasut képes elszállítani az előirányzott famennyiséget. Erre megindult a szállítás, amely azonban most csak igen lassan halad.

A fakitermelő cégekkel kötött szerződés egyik pontja azt tartalmazza, hogy az iparvasuton önköltségen kell szállítani a fát. A birtok tulajdonosa nyolcvan-száz koronára teszi egy waggon fa önköltségi szállítását, a fatermelők pedig husz-huszonöt koronát akarnak fizetni, amely összeget természetesen a Textilipari Részvénytársaság kevesli.

Mivel a sok huza-vona következtében a fakitermelők nem tudják érvényesíteni a birtok eladása előtt szerzett jogokat, rövid idő múlva pert fognak indítani. A per összege kilenc-tíz millió korona. A pert érdekessé teszi az a körülmény is, hogy az alperesek között fog szerepelni a volt Sulkovszky birtok jogtanácsosa és mindazok, akik a szerződés körül serénykedtek.

elintézni az ügyet. Ez esetben persze a kérdés igen hamar megoldódik.

— *Levele* valami praktikus eredménye is a törvények?

— Azt bizony köve hiszem. Politikai deliktum az esküdtzék elé tartozik és hogy az esküdtzések politikai ügyekben hogyan illekednek, azt ön is igen jól tudja.

Csak a milliomos és a hadimunkás él jól

— Minden van Londonban. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Az Allgemenen Handelsbladed londoni tudósítója igen érdekes cikket közöl az angol főváros életéről:

Nincs senki — írja a tudósító — aki azt állítaná, hogy a helyzetet itt Londonban kellemesnek vagy rózsásnak lehetne nevezni. Az igazság az, hogy minden megdrágult, némely árueikk olyannyira, hogy sok ezren

akiknek nincs hadi nyereségük és nem keresnek annyit, mint egy manió gyári munkás, a legnagyobb nehézségekkel tudják csak fentartani magukat.

Másik igazság, hogy sok olyan tárgy, amely azelőtt a legnagyobb bőségben volt, most nagyon is szűkösön van, és ugyancsak nehéz dolga van annak a miniszternek, akinek az a kötelessége, hogy olyan rendeleteket hozzon, amelyek alapján mindenkinek jusson ezekből a szűkösön levő árueikkekből. De egészben véve itt még ellehet viselni az életet és Londonban egyáltalán nem néznek aggódva a tél elé.

A földalatti vasutak Londonban éppen úgy közlekednek, mint azelőtt és az egyetlen észlelhető különbség az, hogy a vasutak személyzete javarészt nőkből kerül ki. Taxamé-

terük van még elég, habár jóval kevesebb mint normális időkben. Az omnibuszok számát is csökkentették, de még észrevehetően. A közlekedés terén London nem érzi tulságosan a háborút.

A napi szükséglet tárgyai szűkösön vannak, de mégsem annyira, hogy kenyérgyögyeket vagy más efféléket kellene kiadni. Ettől a teher-től idáig megszabadultunk még, de az adagok már meg vannak szabva. A heti kenyéradag személyenként négy font és ez a mennyiség látszólag elég, mert nem hallani panaszokat. Számos kifakadást lehet hallani amiatt, mert a kenyér nagyon drága. Egy négy fontos kenyéradag egy sillingbe kerül és a pékeknek csak akkor szabad eladniuk a kenyeret, ha már legalább tizenkét óráig állt. A közönség, amely nem szívesen mond le a friss kenyérről, az ugynevezett „veda“ kenyeret veszi, ez barna tésztaból készült kenyér, jóval drágább, mint a rendes kenyér, de megvan az a tulajdonsága, hogy sokáig frissen marad. Nagy hiány van a cukorban. Az utóbbi hetekben egyre kevesebb és kevesebb cukor jut a közönséghez, az éttermekben és klubokban is rendkívül takarékosan bánnak vele.

Tea inség fenyeget és ha rövidesen nem érkeznek nagyobb tea készletek, akkor valószínűleg éppen úgy mint a cukornál, itt is meg kell honosítani a jegyrendszert. A napi szükséglet egyéb cikkeiben nincsen hiány, bár majdnem mindenből kevesebb készlet van, mint azelőtt. Az éttermekben és klubokban nem tulságosan drágán még ma is kitűnően lehet étkezni. Igen nagy hiány van a gyufában, amelynek az ára mesés magasságra szökött föl. Egy csomag gyufának, amely tizenkét skatulyából áll és békében hét és fél centbe került, most ötven vagy hatvan cent az ára és azonkívül a skatulyák rosszul vannak megtöltve, sok gyufa van bennük foszforfej nélkül. A gyárosok azt állítják, hogy ők cleső áron adják ma is a gyufát és így valószínűleg árufelhalmozók idézték elő az ár magasságát. Bizonyára mindenütt irigyelni fognak ha megírom, hogy fűtőanyag miatt egyáltalán nem aggódunk. A kormány megállapította a kőszén árát és habár október elsejétől kezdve a szénkereskedőknek csak a lakások arányának megfelelő szénmennyiséget szabad szállítani, mégis teljesen elegendő szénkészlet áll rendelkezésre.

A szükséges öltözködési cikkeiben sincs még hiány. A ruhakereskedők üzletei tele vannak áruval, igaz hogy a ruha is megdrágult, de nem tulságosan. A cipő ára abnormisan emelkedett, mert a hadvezetőségnek rendkívül nagy mennyiségre van szüksége. Egy pár cipőnek, ami azelőtt kilenc forintba került, most tizenöt forint vagy még több az ára.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kőlesey Egyesület — nemes hivatásához híven — egy Kőlesey délután keretében — megfogja ünnepelni október 6-nak emlékét. Október 7-én, vasárnap délután 5 órakor, a kulturpalota nagy termében ünnepséget tart, melynek szónokai: Barabás Béla Arad főispánja, Lőcs Rezső a Kőlesey Egyesület alelnöke és Kara Győző főgimnáziumi tanár lesznek. Az ünnepélyen szavalni fog: Forgács Sándor az aradi nemzeti sasház tagja.

OLVASSA NAPONTA

Az „Aradi Közlöny“ apróhirdetéseit. Hétköznap 58—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny“-ben. —

Büntetik Ausztriában a magyarellenes izgatást.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Az a követelés, amelyet Wekerle miniszterelnök programbeszédében bejelentett, amely szerint a magyar kormány a viszonyosság alapján kérni fogja a magyar állam integritása ellen való izgatás büntetését Ausztriában, nem marad pusztán bejelentés. Lammasch egyetemi tanárnak a Neue Freie Presseben megjelent cikke jele volt annak, hogy komoly körökben a magyar kivánság jogosságát elismerik. Hogy azonban a legmértékadóbb helyen, az osztrák kormány részéről is megértő fogadtatással találkozott Wekerle bejelentése, arról számot ad Schauer lovag osztrák igazságügyminiszter nyilatkozata, amelyet ma tett:

— Grecsák igazságügyminiszter-úrral abban megállapodtam, — mondta a miniszter — hogy a magyar kormány ez ügyben átiratot intéz az osztrák kormányhoz. Az átiratot nyomban minisztertanács elé viszem, miután politikai ügyről van szó és ha az elintézés módjában megállapodtunk, akkor kerül majd hozzám, mint reszortminiszterhez. Annyit jelenthetek, hogy a magyar kivánságot teljesen jogosnak és természetesnek tartom és ezért várjuk, hogy a lehető leggyorsabban megvalósítsuk. Amit Lammasch tanár írt, hogy már meglevő tervezetnek erre vonatkozó szét hasítsuk ki és mint novellát vigyük a parlament elé, magam is helyesnek tartom.

Azra a kérdésre, gondolja-e, hogy az osztrák képviselőház szláv többsége meg fogja adályozni a novellának törvényerőre emelése-ig válaszolt a miniszter:

— Bizony, lehetséges, a mai parlamenti munkások között. Gondoltunk mi is erre és előrelátással, nem lehetne-e egy megfelelő lépésre való hivatkozással rendeleti úton

Kormányintézkedés a maximális árak betartására.

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítók: Az utóbbi időben állandó volt a panasz, hogy sertés húst nem tud a közönség vásárolni. Az Országos Közlekedési Hivatal a folyton megismétlődő panaszt tudomásul véve, tegnap a minisztertanács elé javaslatot terjesztett, amely szerint a jövőben sertés hús szállítása hatósági igazolványhoz lesz kötve. A minisztertanács az előterjesztést magáévá tette és legközelebb megjelenik az erre vonatkozó rendelet.

Budapestről telefonálja tudósítók: Mikor Wekerle Sándor kormányra lépett, azonnal szükségét látta annak, hogy a maximális árak megtartása, helyesebben meg nem tartása körül észlelhető országos közöny megszüntetése iránt sürgősen intézkedjék. Felmerült mindjárt az a terv, hogy a kormány külön rendeletben utasítsa a közigazgatási hatóságokat a maximális árak megtartásának

legszigorubb ellenőrzésére. Wekerle a rendelet tervezetét nem tartotta kielégítőnek és más megoldásról kellett gondoskodni. Beható tanácskozások után *élelmezési kirendeltségek szervezésében állapodtak meg*, a melyeknek feladata lesz a hatósági árak megtartásának és főként a közlekedésre vonatkozó rendeletek végrehajtásának legszigorubb ellenőrzése. Egyelőre három kirendeltség felállítását tervezik, székelyük még nincs megállapítva. A kirendeltségnek lesznek repülő osztagaik, amelyek állandóan a helyszínen fogják a rendeletek megtartását ellenőrizni és arra is lesz gondjuk, hogy többé *egyes hatóságok se vásárolhassanak a maximális áron felül*, amire több esetben volt példa, úgy hogy nem lehetett azon csodálkozni, ha a közönség nem tartotta magára nézve kötelezőnek a maximális árak megtartását.

Vilmos császár és a magyar hölgyek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Romániából visszatérő német császár különvonata Kolozsváron haladt keresztül. Az udvari vonat hosszabb ideig állott a kolozsvári pályaudvaron és a császár itt fogadta az erdélyi magyar asszonyok küldöttségét, akiknek nevében Teleki Edin grófnő egy rövid, de meleg hangú beszéddel üdvözölte az Imperátort. A hivatalos személyek közül megjelentek Papp József dr. főispán, Haller Gusztáv dr. polármerester a város részéről, a vámegeve részéről Velits Zoltán főispán. 10 óra 21 perckor érkezett be az állomásra az udvari vonat, amelyből frissen, ruganyos léptekkel szállott ki a császár, akét a hadsereg arcvonalparancsnokság törzskarának élén József főherceg fogadott.

A császár rendkívül melegen üdvözölte a főherceget, azután néhány szót váltott a német újpolónókkal és egyenesen a magyar hölgyek csoportjához közeledett, akiknek nevében Teleki Edin grófnő a következő szavak kíséretében egy gyönyörű csokrot nyújtott át a császárnak:

„Az erdélyi magyar asszonyok nevében nyújtom át Felsőgednek e virágokat. A hála és a szeretet virágait, melyek szívünkben fakadtak. Hála és szeretet az iránt, ki nehéz időkben hiúságosan és erősen tartott ki mellettünk.

Még nem feleltük el a napot, mikor az ellenség orozva hazánkba tört, de azt sem feleltük el, hogy ki volt az, aki segített nekünk immer kiverni őket.

Felső! Mi csak asszonyok vagyunk és nagy tettek nem képesek, de egyet... egyet tehetünk: Fiainkat megtaníthatjuk, hogy a frigyot, melyet vér és vészben kötöttek német lion fia: és erdély gyermekei, örök időkre híven megtartsák. És hogy ezt megtesszük, arra esküszünk, mi, az erdélyi magyar asszonyok.

Éljen a császár!”

A császár szeretetreméltó kedvességgel köszönte meg a gyöngéd figyelmet s mintán a grófnővel majd később Bornemissza Eleonóra bárónővel és gróf Bethlen Istvánnéval, a kiváló írónővel közel egy negyedóraig a legfesztelebb modorban beszélgetett, megható volt a jelenet, mikor 12 festői viseletű magyar leány a székelység hátlájának szimbolumaképen, gyönyörű, népies hímzést adott a császárnak, a székelv házipar remekét, mely a császárnak láthatóan nagy örömet szerzett: kibontotta, nézegette, dicsőítően bólintgatott.

Még körülbelül tíz perc volt hátra a vonat indulásáig, ezt az időt a császár báró Bor-

nemissza Elemérné társaságában töltötte, akivel az erdélyi román betörés idejéről beszélt.

Tíz óra negyvenöt perckor a személysegédiiszt jelentette, hogy a vonat indulásra készen áll, mire a császár még néhány bucsusztót váltott József főherceggel és a vezérkari főnökkel, azután felszállott kocsijába és a vonat a jelenlevők lelkes éljenzése közben, amit a császár a vonat ablakából tisztelegve köszönt meg, lassan kigördült a pályaudvarról.

Wekerle Sándor ígérete az állami tisztviselőknek.

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítók: Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttsége ma délelőtt Koosinszky Viktor vezetéssel megjelent Wekerle Sándor miniszterelnökönél, akinek átnyújtották az állami tisztviselők kívánságait tartalmazó memorandumot. Koosinszky beszédében örömmel és bizalommal üdvözölte a miniszterelnököt és kiemelte az állami tisztviselők, különösen a kistisztviselők inséges anyagi helyzetét, amelyen csak hathatós, sikeres módon lehet segíteni. Együttal kérte a miniszterelnököt a *szolgálati pragmatika* minél előbb való megalkotására.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszában biztosította a küldöttséget a kormány legmesszebbmenő jóindulatáról. Mindent, ami az anyagi lehetőségek határain belül megtehető, a kormány sürgősen meg fog tenni. Különösen súlyt helyez a maga részéről arra, hogy a segítség ne csak a pénzben történjék, mivel a kisebb tisztviselői kar helyzetén a pénzzel nem lehet segíteni, hanem, hogy az állandó alkalmazottak *naturáliákkal látassanak el. Főképen tisztviselők élelmezésének kérdését akarja sürgősen rendezni.*

A szolgálatos pragmatika megvalósítását is szükségesnek és sürgősnek tartja. Ebben a tisztviselők állampolgári jogait és minden irányu függetlenségüket biztosítani akarja. A kormányra azonban a kormányzati teendők oly óriási halmazata hárul, hogy arra nem tehet most ígéretet, hogy a legközelebbi hetekben foglalkozzék a szolgálati pragmatika megoldásával, ennek elintézését az új év előtt nem helyezheti kilátásba, de biztosíthatja a tisztviselőket, hogy addig is, amíg a pragmatika megalkotható lesz, a tisztviselői kar a legmértányosabb és legigazságosabb bánásmódban fog részesülni, ami talán a pragmatikánál is nagyobb garancia lehet a tisztviselői karra nézve.

A kistisztviselők nevében Serényi Gyula és Pálffy Béla mondtak el élénken jellemző adatokat, Ullmann Gizella pedig a kezelőnök ama kérését terjesztette elő, hogy az 1914. évi

sérelmes szabályzat hatályon kívül helyeztesék és azok a női tisztviselők, akik a férfisztviselőkkel egyenlő munkát végeznek, fizetési osztályba soroltassanak.

A miniszterelnök válaszában biztosította a női tisztviselőket, hogy a női munkát a férfimunkával egyenlőnek tartja és honorálásában is azonos elveket fog követni. Ezután szívélyes módon bucsú vett a küldöttségtől s még egyszer biztosította a tisztviselőket a kormány legmesszebbmenő jóindulatáról.

Ott tartanak, ahol Tisza István tartott.

(Ellentétek a kormány és a választójogi blokk közt.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítók: A választójogi javaslat körül váratlanul nagy nehézségek támadtak. A Károly keresztel disztett katonák választói jogosultsága dolgában szembe került Vázsonyi Vilmos választójogi miniszter azzal a blokkal, amelyben a Károlyi-párt, a szociáldemokrata-párt és a radikális csoportok szövetkeztek. Szakadás készül a kormánypárt többsége és kisebbsége közt. A kérdés megértéséhez tudni kell, hogy a blokk minden Károly keresztiesnek, korra való tekintet nélkül, meg akarja adni a választójogot. Ezzel szemben a Wekerle-kormány a huszonnégy éves korhatárhoz és az irni-olvasni tudáshoz kívánja kötni az alkotmányos jogosultságot.

Mikor az Esterházy-kormány a választójog égetően fontos reformkérdésének megoldására vállalkozott, Tisza István gróf és többsége arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Károly keresztiesek közt rengeteg sok a majdnem gyermekkorban lévő ifju, hiszen a tizenhét éveseket esztendőnként majdnem kétszer sorozzák és ezek a haretéren kiváló hősök még nem rendelkeznek a gondolkozásnak és megítélésnek azzal az érettségével, amely egy nemzet államügyeinek a bírálásához és a beleszóláshoz szükséges. A többség is az irni-olvasni tudást és az érett férfikort hangoztatta. A Wekerle-kormány azt mondja, hogy ha minden Károly keresztiesnek korra és irni-olvasni tudásra való tekintet nélkül választójogot ad, akkor egyszerűen majorizálnák a tizenhét-huszonhárom éves szavazókkal az egész választó polgárságot, akkor az urnánál az az ifjúság jutna döntő szóhoz, amely az élet ezernyi vonatkozásait, a politika céljait és rendeltetését még nem képes felfogni, tehát a férfiak kezéből kiesne a vezetés és a gyermekifjak kezébe kerülne. Ezen kívül azt mondják: lehet-e egy hadseregparancsot elfogadni választójogi jogosítványul lehet-e oly torz alkotmányjogi stipulációt elfogadni, hogy a választójog ne a törvényekben előirt követelményekhez, hanem katonai parancshoz köthessék?

Mint e szembeállításból látható, a távozott kormány és a mai kormány között a Károly keresztiesek választójoga dolgában nincs lényeges eltérés. Eltérés van most már Vázsonyi és Károlyi, a Wekerle kormány és a választójogi blokk közt. A közvélemény mindentűreosa érzéssel veszi tudomásul, hogy a segítség megbuktatása és a koalíció kisebbség regbe jutása után ott tart a választójog kérdésében, ahol Tisza István gróf tartott. A lönbség csak az, hogy míg Tisza nyíltan mondta, milyen veszedelmek származnak 18-19 évesek választójogából, pláne ha az irni-olvasni tudáshoz sem kötik a választójogot, addig a másik oldalról teli vel fújták minden Károly kereszties választójogát, de az első pillanatban, amikor a helyről kellett a kérdést eldönteni, a választójog gyakorlásához szükséges kor és értelmiség tekintetében Tisza István gróf elvi alapjára helyezkedtek.

Események a tengeren:

Válaszul arra a támadásra, melyet egy ellenséges léghajó szeptember 18-ának estéjén Lussinpiccolo ellen intézett és amely a legcsekélyebb kárt sem okozta, 27-ikének estéjén tengeri repülőink egy osztaga az Ancona melletti jesi-i léghajótelepet kereste fel, amelyet egy kötött léghajóval együtt elpusztítottak, amelyet azonban az ellenség, ismét üzembe helyezett. Tengeri repülőink ez alkalommal teljes sikert arattak. A léghajócsarnokot eltalálták. A csarnokban levő léghajó 150 méternyire felesapó láng mellett felrobbant. A robbanást a többi gép 20 tengeri mértföldre terjedő távolságra észlelte. Minden repülőgépünk épségben visszatért. Néhány ellenséges repülőgép ugyanazon időben Póla környékén és Parenzó ellen intézett támadást. Ennek azonban nem volt semmi eredménye. E hó 28-án dél előtt ellenséges repülőgépek az Adria déli részében egyik tengeri kórház-hajónkat, amely minden előírt jelzéssel el volt látva, eredménytelenül bombázták. — **A hajóhad parancsnoksága.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Osztrák kormányválság.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécs. Megbízható forrásból szerzett értesülés szerint a Seidler-kormány helyzete erősen megingott s lemondása a jövő héen várható.

Bécs. Aradi Közlöny bécsi tudósítója előkelő bécsi politikai forrásból vett értesülés alapján közli, hogy Seidler lovag kormányának állása az utóbbi napokban nemcsak megingott, hanem tarthatatlanná vált. Az osztrák parlamenti helyzet olyan nehézségeket, gördített a kormány elé, amellyel meg nem közd. A csehnek és a többi szláv pártoknak egyre intranszigenőbb magatartása miatt Seidler nem képes magának többséget szerezni és nem képes a Reichsrath munkaképességét biztosítani. Már nem is lappang a kormányválság, hanem az rövidesen aktuális lesz. Politikai körökben biztóra veszik a Seidler kormány bukását. Már utódját is emlegetik Beck Gyula volt miniszterelnök személyében. Azt hiszik, hogy Beck könnyebben fog boldogulni a széthúzó, egyenetlenkedő osztrák pártokkal. Beck jó viszonyt tart fenn a szociálistákkal és a csehekkel is és felteszik róla, hogy valamiképp kifogja egyenliten a differenciákat és képes lesz a kormány számára többséget teremteni és azután a Reichsrathat munkaképessé tenni. Ettől függ azután az is, hogy ülhét a még ebben az évben a delejő. Ha az kormány megcsinálhatja a Reichsrath munkaképességét, úgy nébbe ülheti a delejiök megtartását is. Ellenkező esetben a régiós tanácskozások megint el maradnak nyitlan időre.

VEJELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigoruan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el.

H I R E K.

Barabás Béla levele.

Arad város jelenlegi főispánját, dr. Barabás Bólat kinevezése alkalmából Nagyváradról sokan keresték föl üdvözlésükkel és szerencsekívánataikkal. Sas Ede, a Nagyvárad főszervezője, akit több évtizedes, meleg barátság fűz a főispánhoz, szintén a gratulálók között volt s üdvözlétére most az új főispán kedves és szeretetre méltó sorokban válaszol, amit közönségünk is bizonyára érdeklődéssel és élvezettel fog olvasni. Arad város főispánjának ez a tréfás, régi jó idők emlékeit föllevenítő levele így szól:

Kedves Barátom! Még nem voltam főispán, csak a híre volt meg, amikor már itt volt üdvözlő leveled. De már rég főispán vagyok és a Te meleg baráti soraidra még mindig nem válaszoltam. Ez azonban nem baj, nem is meglepetem magam. Az volna baj, ha ekmosódtak volna emlékezetünk töltőjéről azok a képek, amelyek negyedszázados barátságunknak, nemcsak kedvesjelenségei, de erősségei voltak.

Bizony az aradi „Jó pásztor” anno dazumal, nemcsak a barátság kovácsműhelye volt kitűnő boraival, de sok hazafias cselekedetnek forrása is. Persze akkor nem 5 korona volt a must ára, de ennyi pénzből két ember jól megvacsorázott, eleget ivott, sőt jutott a cigánynak is.

Nagyot sóhajtasz, hogy megettük kenyérünk javát. De meg ám! A mai fiatalság ezt nem fogja már mondani 25 év múlva, egyszerűen azért, mert ma a kenyérből is csak rosszat jut s még azzal sem vigasztalhatjuk magunkat, — már t. i. mi öregek, — hogy lesz még szőlő lágú kenyérről.

Utaink nagyon elváltak s eltévelyedtünk egymástól. Én öreg létemre, amikor más józan ember nyugdíjba megy, beálltam közhivatalba. Te pedig, amikor más józan ember csak arra emlékszik, hogy a szoknyát nőneműek viselik, Te még mindig a kardalospókat szekirozod s irigyled a fiatalságukat. Az nem baj, ha kikaparják a szemedet, mert hiszen a szerelem is csak akkor ér valamit, ha vak.

Nem panaszkodom, hogy nagy a terhem, sok a dolgom. Mert hisz magam vágytam a főispánságra, de csak az aradira. Ismét van célja az életemnek. Ha egyéb nem, hát az, hogy leáldozni készülő napomnak lesz még néhány sugara, amely derűt áraszt a bánatos arera és melegséget egynehány kihűlt szívbe, — és én dolgozom tovább, amíg bírom.

Üdvözlésedet hálásan köszönöm s maradok a Te régi hűséges barátod

Barabás Béla.

A HERCEGI PINCE VENDÉGEI.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megirta az Aradi Közlöny, hogy Windischgrätz Lajos herceg borpincésze megvásárolta Domány József aradi bornagykereskedő híres pincéjét. A Hajó-utcában levő régi pince, amelyet több mint egy évszázaddal építettek, egyik nevezetessége volt Aradnak. Domány József most a következő érdekes adatokat közli velünk arról, hogy ezt a pincét kik látogatták már meg:

1885-ben amikor Leseps gróf dunai utazást tett, visszatérőben keresztül utazott Aradon is, ahol meglátogatta a híres pincét. A gróf legnagyobb csodálattal nézte az óriási ürtartalmu hordókat, amelyeket eddig még senki sem látott. Ugyanebben az évben meglátogatta a pincét Knitzky gróf a király főszakácsmestere, aki a bécsi udvari pince számára különböző megrendeléseket is tett. Nemsokára ezután háromszáz colini mezőgazda jött Aradra a híres pincé megtekintésére. 1905-ben körülbelül öt-

ven rajnai bornagykereskedő kereste fel a pincét és ezek is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a modernül berendezett nagy pincéről. Széchenyi Béla gróf, valamint Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter is felkereste minisztersége alatt az aradi pincét.

— Az ügyvédhelyettesi intézmény ellen. Budapestről telefonálja tudósítónk: Gracsák Károly igazságügyminiszter az ügyvédi kamarához leiratot intézett, amelyben felszólította őket, mondjanak véleményt az ügyvédhelyettesi intézmény fentartása, vagy megszüntetése kérdésében. A budapesti ügyvédi kamara választmánya tegnap ebben az ügyben értekezletet tartott és több felszólalás után úgy határozott, hogy az ügyvédhelyettesi intézmény fentartását nem tartja szükségesnek, de annak eltörlése esetén feltétlenül kívánja az ügyvédjelölti gyakorlatnak a doktorátus megszerzésétől számított három évről öt évre való fel-emelését.

— Új rend a katonai felülvizsgálatoknál. Nagyon érdekes katonai rendeletről értesít ma telefonon budapesti munkatársunk. Az intézkedés a felülvizsgálatokra vonatkozik és ezzel lényegesen megváltozik a katonai felülvizsgálatok mai rendje. Eddig ugyanis az volt a rendszer, hogy azokat a legénységi állományu egyéneket, akiket baj megállapítás végett valamely kórházba utaltak, az e célra alakított felülvizsgáló osztagokhoz osztották be és az osztag utalta be őket a kórházba és az osztag küldötte ezeket felülvizsgálatra is. Ezentúl és pedig október 1-től kezdve bajmegállapítás végett a legénységi állományu egyének a kórházból póttestükhöz vonulnak be. Csak akkor kerülnek felülvizsgálatra, ha a póttest orvosfőnöke őket felülvizsgálatra utasítja. Ekkor adják át a katonákat a felülvizsgáló osztagnak, ahol azok megvárják a felülvizsgálat eredményét.

— Egy repülőhadnagy betört Sarah Bernhard villájába. Genfből táviratozzák: Sarah Bernhardot, az agg korában is ünnepezt francia művésznőt kellemetlen meglepetés érte: bellevillei villájába betörték. A megindított nyomozásnak egészen váratlan eredménye lett. Megállapították, hogy a betörő Georges Gayral francia repülőhadnagy, aki elegáns barátnőjével egy lakatlan, de ragyogóan berendezett szomszédos villában lakott. A párocika igazi gyöngyöletet élt és a hozzávalót Gayral betörésekkel szerezte meg. A kalandos szerelmes párt letartóztatták.

— A színésznő gyöngyöl. Budapestről jelentik: Vas Ella színésznőt, a Duna-korzó egyik ismert elegáns jelenségét, súlyos anyagi kár érte. A színésznő, akit a háború hozott haza Párisból és aki legutóbb a Jardinban játszott, panaszt tett a rendőrségen, hogy amikor Bécsbe akart utazni, beszállás közben ismeretlen tettes ellopta a táskáját. A barna bőr, zöld huzatu utazóbőröndben, a selyem ingek, harisnyák, keztyűk és törülközők között egy nagyon értékes ékszer volt. Egy hatvankét platinafogalatu gyöngyből álló, száz gyémánttal díszített nyakék. A színésznő kára harmincezer korona. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Szalmából — széna. Bécsből jelentik: A takarmányhiány enyhítését szolgálja az a nagyarányu akció, amelyet a hadügyminiszterium minikét állam kormányainak hozzájárulásával és támogatásával megindított. Arról van szó, hogy vegyi eljárás segítségével a szalmát tápláló takarmányanyaggá alakítsák és miután az erre irányult kísérletek sikerrel jártak, mindkét országban több gyárat fognak megbízni a szalma feldolgozásával. Az akció a legközelebbi időben a megvalósulás stádiumába lép.

— Mata Hari sorsa. Berlinből táviratozzák: A kémkedés vádjá alatt halálra ítélt Mata Hari táncosnő semmisségi panaszát a párisi fellebbezési törvényszék elutasította.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

— Kereszky új offenzívát tervez az egész fronton. —

Basel. Suchomlinov neje azt a kérelmet intézte a kormányhoz, hogy engedje meg neki, hogy fénjét elkísérje a számlázásba. Suchomlinov az ítélet ellen fellebbezést jelentett be.

München. Washingtoni jelentések szerint a hadügyminiszterium most tette közzé az amerikai csapatok franciaországi szerepléséről az első jelentést.

Lugaró. Rómában minisztertanács volt, melyen azokkal az intézkedésekkel foglalkoztak, amelyek az esetleges téli hadjáratot a lakosságra nézve megkönnyítik.

Berlin. Hamburgban és több más német városban a szocialisták egy része nyilvános gyűléseken az egyezségi béke mellett tüntetett.

Berlin. Parlamenti körök szerint a főbizottságban képviselt pártok meggyeztek abban, hogy a kancellár beszédének a béke kérdésére vonatkozó részével egyelőre nem foglalkoznak, hanem megvárják az ententenak a pápa jegyzékére adandó válaszát.

Zürich. Római jelentések szerint Nápolyban nagy zavargások voltak, amelyek csütörtökön éjjel még tartottak. A részletek hiányoz-

nak. A belügyminiszter pénteken Nápolyba utazott.

Péttervár. Kereszky új orosz offenzívát készít elő, amely az egész fronton egyszerre kezdődik.

Péttervár. A nyolcadik és kilencedik hadsereg, amely eddig Kornilov parancsnoksága alá tartozott, megadta magát a kormánynak, miután teljes amnesztiát kapott és megígérték, hogy a béketárgyalásokat mielőbb megkezdik.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség a Central News tegnapi washingtoni híréből a következőket mondja: A külügyminiszterium nyilatkozatot tett közbe, hogy az a küldetés, amelyet Wilson bizalmas tanácsadójára, House ezredesre ruházott, nevezetesen oly adatok megszerzését, amelyeket a békekonzferencián hasznosítani lehet, semmi körülmények között nem jelenti azt, hogy az amerikai kormány hamarosan békét vár. Épp ily kevéssé szándékozik a kormány résztvenni a békekötésben. House ezredes küldetése abból áll, hogy a rendszeres adatokat gyűjtse a külügyminiszterium részére.

— **Eljegyzés.** Herling István *Budapestről* eljegyezte özv. Török Györgynét Aradról (maiden külön értesítés helyett.)

— **Halálozás.** A magyar főúri társadalomnak egy igen nagybecsült tagja, egy a jószíve miatt mesze földön szeretett és tisztelt matrona, özv. Mocsonyi Zenóné hunyta le örök álmára szeméit. A régi korok nagyszonyja száll vele sirba, akit nemcsak előkelő nagy számu rokonsága, de a társadalom minden rétegéből is igen sokan gyászolnak meg őszintén. A család a következő jelentést adta ki a gyász eset alkalmából: foeni Mocsonyi Antal m. kir. néptőlkelő főhadnagy ugy a saját, mint féltestvérei nagymihályi és sztárai gróf Sztáray Tasilo ny. cs. és kir. huszárkapitány s neje Grimaud d'Orsay grófné gyermekük Béla, Chudawa Károlyné szül. gróf Sztáray Ágotha és férje Chudawa Károly ny. cs. és kir. altábornagy gyermekeik Ágotha és Károly, gróf Sztáray Tibor, továbbá sógoronje nagyszaltnyai és bacskói báró Fischer Lajosné nemes Dobzanszky Etelka és gyermekei nemes Sponer Gyuláné szül. báró Fischer Mária-Anna s férje nemes Sponer Gyula curiai bíró és báró Fischer Lajos fűszolgabíró s neje íái Fái Katalin, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtelt szívvel jelenti, a forrón szeretett anya, nagyanya, sógoronje és nagynénje méltóságos özv. Mocsonyi Zenóné szül. nagyszaltnyai, budaméri és bacskói báró Fischer Mária, folyó hó 28-án délután 2 órakor, életének 81-ik évében a halálöklök szétségei ájtatos felvétele után, végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai Bulcsón fognak a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint szeptember 30-án, vasárnap délután 3 órakor beszenteltetni és örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat Bulcsón a Kegyuri templomban október hó 1-én reggeli 10 órakor és Verpeléten a Kegyuri templomban október hó 5-én reggeli 9 órakor fog megtartatni. Halálát az említettek kivül a Bethlen és Bissinger gróf családok is gyászolják.

— **Nem lehet különbség munkás és munkás között.** Kaptuk a következő levelet: Tisztelt szerkesztő ur, legyen szives a következő soroknak helyt adni: A közéleti bizottság legutóbbi ülésén Bodnár Jakab munkástársam részéről elhangzottakra vonatkozólag a következőket vagyok báton megjegyezni: Minthogy azt vetük észre, hogy a közéleti bizottság munkásküldöttjei általában csak a hadgyárakban dolgozó munkások érdekét látszanak védeni, legutóbb, mikor *Bokányi Dezső* vezérünk Aradon tartózkodott egy pártértekezlet keretében szóvá tettük a közéleti bizottság kérdéseit és ott természetesen — minthogy az más kép nem is lehet — az az állapot jutott kifejezésre, hogy a közéleti bizottságban vala-

menyi aradi munkás minden érdekét egyformán kell megvédeni. Nem lehet különbség munkás és munkás között. Nem volt helyes tehát Bodnár Jakab bizottsági tag az a felszólalása, hogy a pártértekezleten megértették a nyomdászokkal, hogy az ügy elintézését nyert. Nem így áll a kérdés, mert a nyomdászok értették meg a bizottság munkás tagjaival, hogy az utóbbiak nem járnak a helyes uton. Egyébként az ügy még nincs befejezve. Szerkesztő ur sziveségét köszönöm, maradtam tiszteltetlek, egy a pártértekezleten jelen volt tag.

— **Adományok.** Néhaj *Drummar* Ferenc ravatalára szánt koszora megváltása címén Goron Jánosné 20 kor., Nádrainé és Kelecsényi Ella 20 kor., továbbá Kotilla József 4 kor., Lenkey Ferenc számaelengedés címén 1 kor. 50 fill., Seidner Bernát és Fia Marosborsa 20 kor. juttatott a Nővédelmi Hivatalnak. Mind ezen adományokért hálás köszönetet mond a hivatal nevében Baross Boris ügyv. alelnök.

— **Schäster** Ferenc fogászati műtermét Debrecenből Aradra, Petőfi-utca 8. sz., L. emelet (bejárat Erzsébet-körúti kapunál) helyezte át. Fogad déli 12-től 2-ig és délután 6-tól 8 óráig.

— **Keresk. szakoktatás** leveiben. (Haendle rendszer.) Oly urak és hölgyek, kik vidéken laknak és foglalkozásuknál fogva keresk. szaktanfolyamot nem látogathatnak, keresk. szakoktatást ez uton nyerhetnek. Prospektust küld: Engel gyors- és gépiró-iskola, Lázár Vilmos-utca 2. 6695

— **Értesítem a n. é. hölgyközönséget,** hogy bécsi utamról megérkeztem, hol kitűnő modern szabászatban nyertem bő tapasztalatokat, miután alkalmam van a legmagasabb igényeket is kielégíteni. *Kadinskyné Hass* Erzsébet.

— **Keresk. szakoktatás.** Négy havi magántanfolyam. Könyvtel, gép- gyors- és helyesírás, levelezés és számtan. Alapos gyakorlati módszer. Állás közvetítés. Beiratkozás az okt. Kurzusra Lázár Vilmos-u. 2.

— **Hogy tüntetnek a mágnásnék.** A háboru nemcsak a társadalmi berendezkedésekben, hanem a divatban is halad a demokratizálás felé. Az osztrák mágnásnék közül hárman otthon, egyedül varrnak maguknak ruhát, szabásminta után. Ez a három mágnásné a Bazar-divatlap friss számának címlapján látható.

— **Gyors és gépirási tanfolyam.** Minden hó elsején kezdődőleg gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken gyorsírás és irodai munkálatok tanítása szaktanár vezetése mellett. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár

József írógép vállalatánál, Arad, Weitzer János-utca 11. Telefon 11—41.

— **Levélpapír** nyidonságok Kerpelnél.

— **Mindenkinek** érdekében áll *Fischer* Nagybányánál a Szabadság-téren felkeresni Gyermekkoszik 50 koronától 350 koronáig

— **Zongora- és hegedűiskolák** és gyakorlatok, legujabb *klavir*, *operettek* és *operák stb.* állandó nagy készlete *Kerpelnél*.

— **Lapunk** mai számában közzétett Fekete Károly bankház Budapest Rudolirakpart 8. mellékletére felhívjuk az olvasóközönség figyelmét, amelyben első nagy. állami osztály-sorsjegyeket ajánl.

— **Uj divatlapok** érkeztek *Kerpelhez*.

Finnország leigázása.

— *Saját tudósítónk telefonjelentése.* —

Haparanda. Minden jel arra vall, hogy Finnországban komoly események történnek. A finn lapok rendkívül elkeseredett hangon írják és felsorolják az orosz katonák erőszakosságait. Minden lap arra a következtetésre jut, hogy a mostani helyzet elviselhetetlen.

Helsingfors. Nekrafow főkörmányzó elhatározta a tartománygyűlés ajtóinak lepecsételését. FFalragaszokat tétetett ki a város utcáin, melyekben közli, hogy a tartománygyűlés eddigi elnöke felszólította a pártokat, hogy 28-ára ülésre üljenek össze. A nép jogai védelmére — folytatja a főkörmányzó — utasítást adtam ki, hogy a tartománygyűlés törvényellenes összejövetele megakadályozassék.

Péttervár. Múltani a tartománygyűlés elnöke az ülésferem ajtajairól a pecsétet eltávolította, nyolcvn szociáldemokrata képviselő másfél óras ülést tartott, amelyen elfogadták a nyolc órai munkaidőről, a zsidók törvényes egyenjogóságáról, az állami szuverenitásnak a tartománygyűlés által való gyakorlásáról, a szenátusnak a tartománygyűléssel szemben való felelősségéről szóló törvényjavaslatokat. A centrum és a baloldal sem vett részt az ülésen.

Állandóan betegeskedő és általános testi gyengeségben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József“-keserivíz rendszeres használata mellett naponként lesz széke.

MOZGOKEPSZINHÁZ.

A Sátán szerelme, Emilie Sanno^u-film ma vasárnap az Erzsébet-mozgókínházban. Felhívjuk Tricz, a híres szobrász egyik legszebb művének elkészítésére Stellát kéri fel modellául. A művész a leányhoz és annak apjához igaz szeretettel vonzódik. Egy építkezésnél szerencsétlenül jár s így a napsugaras otthonba beköltözik a nyomor, amely a két szerető párt próbára teszi. Egy gazdag férfi meglátogatja a művészt és Stellát elcsábítja azzal, hogy az utolsó miéért 5000 koronát ígér, ha találkát ad. Stella örül a pénznek, a szobrász pedig tehetetlenül várja őt, amikor megérkezik a csekken kitöltött 5000. Hirtelen vihar támad, az égő lámpa leesik, meggyullad a szőnyeg és a tehetetlen művész halálát várja, de segítség érkezik s megmentik őt a biztos haláltól. Ekkor érkezik vissza Stella, de a festő kiutasítja őt, mert megtudja a valót, a szobrot pedig összezsuzza, hogy ne lássa többé azt, aki őt megcsalta. — *Csütörtökön Az átkozott pénz, büntügyi dráma.*

Henny Portien vasárnap az Apollóban. Két napon keresztül valóságos özönlő a közönség az Apolló-színházba, hogy Henny Portient, a legbájosabb mozdívét láthassa legujabb alakításában. A nagy érdeklődést méltán megérdemelte a művész, mert „A becsutott“ című nagykonceptiójú drámában teljes pompájában ragyogtatja sokoldalú művészi tehetségét. Mint megirtuk, egy sokat szenvedő asszony szerepében csodálhatjuk. A szerelméért szenved, a fájdalmak tövises kálváriáját járja, míg aztán a keserves évek után végre öfelette is fölrá-

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkelőbb műszerrel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkiválóbb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

gyognak a boldogság sugarai. A fenséges kép az őszi moziszezon legnagyobb és legszebb filmje, amely még vasárnap marad műsoron. Az utolsó két előadásra csak számozott jegyeket adnak ki. Hétfőn teljesen új műsort mutat be az Apolló. Az örök ellenség a hétfői új műsod drámai slágere.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Lezüllött báró. A bécsi törvényszék elsőkelő családból származó fiatalember felett ítélték tegnap. Báró Schluga von Rastenfeld Oszkár állott vádlottként a törvényszék előtt család és hűtlen kezelés vádjá miatt. A báró, aki huszonkilenc éves és foglalkozásra nézve Rosenbergh Hugó nevű szücsnek egy prém kabátot és egy karmantyut adott át megőrzés végett. A báró azzal az ürügygel, hogy a feleségének pénzt kell küldenie, a szücsmestertől kétszáz korona kölcsönt vett fel a szörmékre. A szücsmesteren kívül sok más embert is megkárosított a báró, többek közt azt a vállalatot is, amelynél ügynökként alkalmazva volt. Kisebbségeket csalt ki még kávéházi pincérektől és kaszíróktól is. A törvényszéki orvos véleménye szerint a vádlott degenerált erkölcsileg gyenge lábán álló ember, de nem beszámíthatatlan. A tárgyaláson a vádlott beismerte bűneit és a törvényszék négy hónapi szigorú börtönrre ítélte.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi szeptember 30-án, vasárnap
Délután három és fél óraker méréskelt helyárrakkal:
A GOLEM.
Dalljáték 3 felvonásban.

Este fél 8 óraker rendez helyárrakkal:
B. Bérlet. B. Bérlet.
Mágnás Miska.
Operette 3 felvonásban.

A szerkesztésért felel:
Stauber József

Az aradi első jótékony célú nyugdíjas asztaltársaság Elnöksége mély megilletődéssel szomorúan tudatja, a szeretett tag-társ

KONVALINA JAKAB

nyug. máv. főkalauz

f. évi szept. hó 28-án d. u. fél 5 óraker, életének 93-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 30-án d. u. 4 óraker fognak a Dezső-utca 14. sz. saját házából, a római káth. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. évi október hó 3-án délelőtt 8 óraker fog a helybeli fő-tiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1917. szeptember hó 28-án.

15 **Az Elnökség.**

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 37. Ejjeli szolekát: 738.

Köszönetnyilvánítás.

Köszönetem fejezem ki mindazoknak, kik felejtethetetlen

Sándor

fiunk hős halála alkalmából fájdalomunkat enyhíteni igyekezték és részvétüket fejezték ki.
6674 **A gyászoló Herzfeld család.**

Értesítés.

Tisztelettel felkérjük az igen tisztelt jégbérelőinket, hogy amennyiben a jégre f. é. október hóban is reflektálnak, azt legkésőbb október 1-ig a Viztoronyban lévő hivatalomnak telefon szám 620.) bejelenteni sziveskedjenek, mivel ezen bejelentés nélkül a bérletet megszüntnek tekintjük. 6701

A béke küszöbén

1917. október 1-én

új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny“-re.

- Az eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításban számol be az Aradi Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki lapjai között az első helyen áll és mint ilyen a legelterjedtebb, a legértelmesebb, legkedveltebb és legolvasottabb ujság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

- Egész évre 36 korona
- Fél évre 18 korona
- Negyed évre 9 korona
- Egy hóra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Matteine-féle

patkány és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok **patkány- és egérintősz-bacilust.** A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintőszere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintősz bacillus árai:

- 1 kis adag 2—300 patkány elirtására 12 K.
- 1 nagy adag 3—600 patkány elirtására 20 K.

„Matteine“

vegyészeti laboratorium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.

Telefon 10—45. 501.

Használt ólom megvételeire kerestetik.

Ecetet, Cukorkát, Teát, Kávékonzervet, Gyertyát, és Cirokseprűt

nagyban és kicsinyben elad, grufát, marószóda minden mennyiségben vesz 6619

Gonda Nándor, áruforgalmi vállalata Déván.

Hirdetmény.

A Pesti Hazai Elő Takarékpénztár-Egyesület részvényeseinek 1917. évi szeptember hó 27-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy az egyesület részvény-ökéje

2.500 darab új részvény kibocsátásával 25,000,000 K-ról 30,000,000 K-ra felemeltessék és ezen **2.500 darab részvényre**

a részvényeseknek elővételi jogot biztosított a következő feltételekkel:

Öt darab részvény, vagy az ezek teljes befizetését igazoló elismervények alapján egy új részvény vehető át. Egy darab részvény vagy egy részvény teljes befizetéséről szóló elismervény alapján egy darab 1/2 (1/20) új részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegy, egy negyed részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegy vagy annak teljes befizetéséről szóló elismervény alapján pedig egyhuzad új részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegy adatik ki.

Az új részvény átvételi árfolyama 14.000 K, az 1/2 (1/20) részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 2.300 K, az 1/20 részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre pedig 700 K.

Az elővételi jog 1917. október 5-től 1917. október 15-ig bezárólag gyakorolható az egyesület főpénztáránál (IV. Deák Ferenc-utca 5 sz.) hétköznapokon a hivatalos pénztári órák alatt. Ezen határidő leteltével az elővételi jog többé nem gyakorolható.

Az elővételi jog gyakorlásakor a részvények (szelvényív nélkül), valamint az egész és az egynegyed részvények befizetését igazoló ideiglenes jogosultsági jegyek vagy elismervények az egyesület főpénztáránál lebélyegzés végett, számszerint rendezve, leveznek kiseretben benyújtandók és egyuttal a teljesítendő befizetés első részlete egész összegében, a befizetés napjától 1917. december 31-ig az egyesület által terítendő 5% kamattal levonásával, készpénzben befizetendő.

A benyújtott régi részvények, valamint az egész és az egynegyed részvények befizetéséről szóló ideiglenes jogosultsági jegyek vagy elismervények az átvételi jog gyakorlását igazoló lebélyegzéssel ellátva azonnal visszaadandók a teljesített részletfizetésről elismervény adatok, mely elismervényen a további részletek befizetése is folytatódhat.

A befizetések az egyesület főpénztáránál a következő részletekben teljesítendők:

izetendő:

- a) az első részlet fejében az elővételi jog gyakorlásakor az új részvényre 3.500 K az 1/2 (1/20) részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 700 „ az 1/20 részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 175 „

az egyesület által a befizetés napjától 1917. december 31-ig terítendő 5% kamattal levonásával;

b) a második részlet fejében 1917. december 5-től 1917. december 15-ig

- az új részvényre 3.500 K az 1/2 (1/20) részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 700 „ az 1/20 részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 175 „

az egyesület által a befizetés napjától 1917. december 31-ig terítendő 5% kamattal levonásával;

c) a harmadik részlet fejében 1916. február 5-től 1918. február 15-ig

- az új részvényre 3.500 K 1/2 (1/20) részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 700 „ az 1/20 részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 175 „

ezenfelül ezeknek az összegeknek 1918. januárius 1-től a befizetés napjáig jár 5% kamata;

d) a negyedik részlet fejében 1918. április 5-től 1918. április 15-ig

- az új részvényre 3.500 K 1/2 (1/20) részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 700 „ az 1/20 részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyre 175 „

ezenfelül ezeknek az összegeknek 1918. januárius 1-től a befizetés napjáig jár 5% kamata.

Az új részvények 1918. januárius hó 1-től kezdődőleg részeseznek az üzletaradményben és a megfelelő szelvényívvel, valamint szelvény-utalvánnyal lesznek ellátva.

Budapest, 1917. szeptember hó 27.

Az Igazgatóság.

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát Olaj csabk, ki

Barilla- fogvizének használata mellett, Ugye 120 Kor. valaha ismét fogfájdást kap, vagy a szája büzlök. Ed. Barilla-Winkler utóda L. Flan Wien, K. Götthaus 7. Kap. ható minden gyógyszeriarán és drogueriarban. Aradon: G. Füldea Kelemen, Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u., Hajós Árpád gyógyszer-tárainak és Vojtek és Walez drogueriarjában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget **8.40 K.** oermentve. Kérjünk mindenütt utároltlatot Barilla-féle fogvizet. Hamisítványok felelőtől jól díjaztatnak. 4157

Bartháné kozmetikai műterme, Batthyány-u. 10.

Szépségápolás. Arcmasszage. Hajfestés

Szeplőt, mitesszét, hámlasztás által eltávolítok. Aróhám-lasztást 1 óra alatt is eszközök. Öregedő arcról rétegeket eltávolítok. Tanácsot és szereket vidékre is készenvel adok. **Bartháné** 1941

Árverési hirdetmény.

Magyarád község legszebb helyén fekvő kk. Crozav Testvérek tulajdonát képező (ezelőtt Ottubay-féle szálló) 6 magyar holdas amerikaival beültetett szőlő kolnával és pincével **október 7-én d. u. 2 órakor tartandó** önkéntes árverésen huszonötezer korona kikiáltási áron a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Az árverésen résztvevők tartoznak az árverés megkezdése előtt 10.000 korona értéket letétbe helyezni. Bővebb felvilágosítással szolgál: Crozav Tivadar, acsev. forg. díj-nok Elek.

A helyszínére való indulás Magyarád község-házától történik. **6635**

Méh viaszkot

keresek megvételre, nagyobb mennyiséget. **6429**

Dürr Gusztáv

fűszerkereskedés Arad, József tő-herceg-ut 2. Városházzal szemben.

Cognac:

Keglevich,
B. kany,
Barty,
Ariatika gyártmány,
valamint

Likőr, rum-

Malina-szőrp

palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben **2054**

Welszberger Samuel

utódánál
Körösvölgyi Palinkakaraktár
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon **651.**

Használt ólom

megvételre kerestetik.

1115—1917.

Árlejtsési hirdetmény.

Csigérszöllős község közlegelőjén építendő 2 drb. 10—10 méteres cementvāju megépítésére árlejtsést hirdetünk. A szöbéli árlejtsés **1917. évi október hó 2-án d. e. 9 órakor** Csigérszöllős község-házánál lesz megtartva.

Árverési feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csigérszöllős, 1917. évi szeptember 25.

6637

Előljárósdg.

Sasmalom

részére megbízható, gyakorlattal bíró ::

raktárnokot

keresek. **6591**

Nagy Farbas, Arad.

Felter Teréz kozmetikai intézete Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szep-
lős májfoltos, mitesszeres, pattanásos
arcot széppé, ráncos öregedő arcot
simává teszek. Szemölcsöt, hajszala-
kat fájda om nélkül végleg eltávo-
ítok. Vörös orr a kézkezelés, arc-
bőrhám-lasztás. Arcmasszage jutá-
nyos bérletben. **Hajmosás, on-
dolálás, hajfestés, Henna
festéssel, manikűr.** Szere-
szétküldése vidékre is. **521**

Felter Teréz,
Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

Szőlő- oltványokat

Amerikai alma és
gyökerez vészö-
ket kitérőre in-
fokban fajliszta-
sággal oltva,
szőlő légydű-
völés ellen a
már övek óta
elismert és leg-
megbízhatóbb-
nak ismert:

Kisküküllőmentől első szőlőoltvány telep.
Tulajdonos: **6443**

CASPARI FRIGYES,
(Méggyes Nagy-küküllő meye.)

Teessék képes árjegyzékét kérni!

A szépségápolás titka a felhasznált szá-
pítószeres helyes megválasztásá-
ban rejlik!

Rozsnyay kitünő Serail arc- szépitő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc enőcső Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappal használni. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill

Rozsnyay Serail cpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testsz.

nekben Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek Gyöngyvirág, ibolya, Lor-
ducal argona, citros ró-
zsa, Serail. Ugye 1 kor 50 fillér.

Kapnato a készítő él. **184**

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszer-tára

Arad, Andrassy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha etük

szappanára eg darab sz. **PETRIS**
oly d. e. **2 kor. HADAR**
hig por, ára **2 kor.**

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitünő, a maga nemében pá-
ratlan szerrel minden alkalmat-
a szőrsz. ar, nyak vagy karok-
ról, stb. mi den fájdalom né-
kül pá perc alatt okvetlen el-
távolítható. Ár utcsitása **1 kor.**

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ut. 22. szám

Saját termésű, kitűnő, tisztán
kezelt magyarádi 6- és pecsénye

borok

ugy nagyobb mennyiségben,
valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon,

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Arad legrégibb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Vezek előtt és használt gramofon le-
mont K. 0.50 darabját.

Egyedüli képviselő a világ legjobb
szármányú gépekből. Columbia és In-
angyalos legúj gramofonokból, Waffel-
rad kerékpárok és Pfaff varrógépek,
Saphirius „Pathefonok”, Pathe leme-
zek. Megérkeztek a legújabb felvételű ope-
rettek és népdalok. Király Ernőtől.

Nagy raktár kerékpár alkatrészekből,
gumióól és Acetylen lámpákból. Pontos
kiszolgálás. jutányos árak. Nagy szak-
szerű javító műhely. 2351

**Női- és férfi kalapok
formázása és festése.**

Értesítem a n. é. közönséget, hogy
ferfi- és női kalapok festését,
tisztítását és fermázását a

legújabb divu főmátra

elvégelek a legszebb ki-
vitelben és a legrovi-
debbidő alatt. Tisztelettel 6107

Mály Albert,

kalapos mester, Boros Béni-tér 23.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécs-
ben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n.
é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. H-ik em.**
egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtérmet**
nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem bete-
geimet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás után.) Aranyhidak, arany-
koronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szájpadtás nélkül és légkamrával.
Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-
szabás mellett készíttetnek. Becses pártfogását kérve tisztelettel **Mohr
Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő.** Rendelő órák: d. e. 8-12-ig, d. n. 2-7-ig.
Videktelek 24 órán belüli kielégítetnek. 401

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. keres-
kedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERS-
KOVITS-féle citromizból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányában
drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmúlja az
eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes
ízű limonádéhoz egykávés kanál, egy teához pedig 30 csepp
elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az
összes elsőrangú fűszer- és csemegekereskedésekben. Egy kis
üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Vizont-
elárusítóknak nagy árengedmény.** Képviselőt:

Roth József, Heim Domokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-u., Földes gyógyszerterárral szemben. Ügyeljünk
a Herskovits nevre. 6197

Mindig jobb szüretre számíthat a szőlőjét kímélő szakérte-
lemmel kezelő gazda!

A szőlő- és borgazdaság körébe tartozó összes munkára ala-
posan megtanít a

„Borászati Lapok“

Birtokosaink nagyrésze továbbá ma teljesen tájékozatlan a
szükséges gépek, eszközök, anyagok, de különösen **szőlő-
vesszők és oltványok beszerzési forrásait**
illetőleg. Mindezek adás-vételének gyors lebonyolítására leg-
alkalmasabb a „Borászati Lapok“-ban való hirdetés. Mutat-
ványszámot, valamint hirdetési tarifát megkeresésre azonnal
küld a kiadóhivatal 6647

Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birto-
kok eladását, parcellázását kö-
vetíteni vállalok. Az ország min-
den részében előjegyezve kis- és
nagybirtokok. Aradon magán- és
bérházak. Ajánlatokat, megbízás-
kat kér

Halmi József

adásvételi közvetítő iroda.

Lakás: Deák Ferenc-u. 5.
Telefon 726. 2369

Gőzölt

bükkfadeszka és padló

valamint egyéb keményfa
anyagok felvágva, kisebb
és nagyobb tételekben, á-
landóan

kaphatók

pankoti fűrésztelapemen.
Eladok fűrésztelap és vál-
lalom mindennemű faanyag
bőr-fűrészelését is.

Mahler Mihály,

Pankota. 4289

Nagymennyiségű pléh pant

eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny“
kiadóhivatalában.

Használt csomagoló
papir megvételre ke-
restetik. Bővebbet a
kiadóhivatalban. :-:

Mesés szép lesz aza hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMENT

használja. Az arcórt vakító, fehérre varázsolja és eltünteti min-
dentéle arctisztatlanságot. **Ara egy tégeynek 2- K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej
2 K - fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K - fill.

Tyukezem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

**Kellemes ízű
limonádét**

mindenki otthon készíthet 1

adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerterárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vértképző
gyógybor, vérszegények, láb-
badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer,
finom fűszeres ízű, szon-
nitó, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
valva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
előzeten beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlatos. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1045

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szerterárában Arad, Szabadság-tér.

Apró hirdetések.

Ingatlan.

Határ-utca

16. számú sarokház eladó. Bővebbet Kálvin János-utca 5. szám. 6678

Eladó

sz. Illés-utcában egy új lakóház, mely áll 3 lakásból és kerttel jutányos áron eladó. Cím a kiadóban. 6651

Ház telkek

melyeknek egy része kerteknek is alkalmas, a Mossóty-telep mellett 2 önként 2 koronától 6 koronáig előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Bővebbet Frank, Deák Ferenc-utca 24. szám alatt. 6688

Lipót-utca 2. számú ház

mely áll egy modern 5 szobás és 4 kisebb lakásból, virágos kerttel eladó. Ugyanott egy használt ajtó is eladó. 6645

Eladó

földszintes ház, több lakással nagy belterekkel a Rákóczy-utcában. Értekezhetni Dr. Pop C. István ügyvédnél, Fábion Gábor-utca 7. 6640

Eladó

239 öföldi telek a Gutzjahr-telepen. Bővebbet a 17-es levétkérőbeszélőnél 2. sz. postán d. u. 2-3-ig. 6650

Eladó

sarokház, vízvezeték, villanyvilágítással. Értekezni Fácán-utca 5. 6668

Purgly Lajosné-u. 135. számú

4 egyszobás lakásból álló ház, nagy kerttel, eladó. Tudakozódhatni Purgly L.-u. 49. sz. alatt a tulajdonosnál. 6664

Eladó ház.

Gizella-utca 3. sz. emeletes bérház, 10 évig adómentes, szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott. 6140

Eladó

Határ-utca 9. számú bérház (szorb templom közelében). Jövedelmező tisztán 5%, 6% ot. Vevő részére 3 szobás lakás biztosítva. Lázár Sebő, Heszinger-u. 5. sz. Telefon 747. 6358

Üzleti ház

moderán helyen, melyben fűszerüzlet és vendéglő helyiség van. Bővebbet értekezhetni a kiadóhivatalban. 5933

Birtokot veszek

Arad környékén, lehetőleg arad-világosi vonal valamely állomásához közeli 300-500 holdig, prima szántót, jókarbon levő épületekkel. Ajánlatok Tary Lajos földbirtokoshoz Nádalfja, Bácsra. 6037

Eladó

Dugonics-utca 11. számú ház. Bővebbet ugyanott. 6484

Magánház

5 szoba, konyha, mellékhelyiség, nagy gyümölcskert, villanyvilágítás, parkirozott udvarral eladó. Purgly Lajosné utca 180. szám. 6452

Damjanich-u. 18.

számú ház, két utcára átjáró, szabad kézből eladó. Megtudható a kiadóban. 6438

Emeletes sarokház,

6 üzlethelyiséggel, 22 lakóval, halál eset miatt eladó. Bővebbet Brasébet-utca 41b. szám. 6594

24 hold szántóföld,

ház, cséplőgép és a hozzá tartozó gazdasági eszközökkel, jutányosan eladó. Cím a kiadóban. 6596

Oktatás.

Hegedű órákat

vennek. Fazakas S. Varjassy Lajos-utca 51. szám. 6684

Hegedű tanítást

elvégelek praktikus módszer szerint. Cím a kiadóban. 6689

Gyorsírás

6 hét alatt megtanulható. Jelentkezés 2-4-ig Purgly Lajosné-u. 180. 6451

KI vállalkozna

egy németül beszélő katonatisztet 2 hónap alatt magyarul megtanítani. Ajánlatot „B. 100” jellegre a kiadóba kír. 6617

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinabera.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malarikus fertőzések- és minden infekcióból eredő meg- betegedés ellen ugy felelőseknek, mint gyermekeknek. Ára 5.- kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-tapasza. A legmegrozsztottabb tyukszem a tapasz párnái használata után leválik, a győző fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad. 12

Röh és viszketegség

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógyszertárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6117

Dr. Schajkovszky

lábizzadás elleni szere. biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona 50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógyszerárban. 12

Hirdetmény.

Muszka hegyközség területén az általános szüret október 4-én kezdődik. 6358
Hegyközségi előjáróság.

**„HUNGÁRIA”
RUM,**

Likőr, Pálinka továbbá min-dennemű esonolák és kompozitók a legjobbak. Ajánlja helyt Arad:

Szemző Ármán
áruügynökség és bizományi raktára Aradon. 251
Interurbán telefon 592 szám.

Földbirtokoknak
35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
63 évre 4.35 annuitás 95% árfolyam
65 évre 5.56 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá
aradi házakra
50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönöket folyosított, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József
Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től.
Birtokok és házak eladására elő-jegyzve.
11

Viszketegséget,
sömör, röh leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti
„BARNA ZSIR”
Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti peccéses Dr. Flesch-felét kérjünk. Próbá tégely 1.60 k., nagy tégely 3.- k. Családi tégely 9.- k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerárban, Andrásy-ter 12. 7151

Takarmánytőköt
waggontételekben
ajánl 6620
Bizám Ede,
Béi, (Biharmegye).

Meszet szállít
waggontételekben
Szilágyi és Társa
cég Arad, II. Vilmos császár-ter 4. sz. 6509

Uri közönség
szíves figyelmébe ajánlom a Hunyady-utca I. szám alatt (Färber fűszerüzlettel szemben) levő uri és egyenruha szabóüzletemet, ahol elvégelek legszolidabb kivitelben az öszl és téli idényre legújabb divat szerinti öltönyöket, felöltőket és bármilyen egyenruhákat legjutányosabban. — Javítást és tisztítást leggyorsabban elvégezték. — Meghívásra vidékre is megyek. — Szíves pártfogást kérek
Deutsch Gábor
6659 uriszabó.

Ismeri ön már a 100-as CSALÁDI FEDÁK CIPŐKRÉMET üvegtégelyben.

Egy üvegtégely a legnagyobb háztartásban is egy hónapra elegendő. **Mindentűt kapható.** Tekintve a szállítás körüli nehézségeket, figyelemmel az óhajtom a t. fogyasztó közönséget, hogy őszi és téli szükségletét már most beszerezni sziveskedjék. 788
Vadász Zsigmond utóda
Budapest, V., Bálvány-utca 15. sz.

Honczói cementgyár keres iparvasuti mozdonyvezetőt azonnali belépésre.
Ajánlatok, fizetési igény megjelölésével, Honczóra intézendők. Ugyanott lakatosok is felvétetnek. 6686
Acsev. cementgyára Honczó.

Kifutófiu
jó fizetéssel felvétetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Árverési hirdetmény.
F. hó 30 án d. u. fél 3 órakor Zsigmondházán 81. házszám alatt különféle ingóságok, 2 szoba butor és konyhafelszerelés, október 4-én d. u. 2 órakor ugyanott, a Marosparton (közvetlen a vámház mellett) fekvő 2 szoba, konyha, kert, nagy udvar és gabonaraktárból álló lakóház önkéntes árverés útján el fog adatni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6651

